

DIRVA

Nr. 2

Sausis-January 7, 1963

Cleveland, Ohio

1963 metų ūkinės perspektyvos

UŽ POROS SAVAIČIŲ KONGRESE PRASIDĖS AŠTRIOS DISKUSIJOS DĖL MOKESČIŲ SUMAŽINIMO, ADMINISTRACIJOS VIS DIDEJANČIŲ IŠLAIDŲ IR BENDROS KRAŠTO ŪKINĖS BŪKLĖS. — LAUKIAMAS JŲ PASĖKOJE MOKESČIŲ SUMAŽINIMAS GALETŲ PAGYVINTI ŪKINĮ PULSĄ, KURIS IR PEREITAIS METAIS, NEPAISANT KAI KURIŲ LIUDNŲ PRANAŠAVIMŲ, IŠSILAIKĖ PAKENČIAMOJ AUKŠTUMOJ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Šį trečiadienį -- sausio 9 d. -- naujai sesijai susirinks JAV kongresas. Įstatymas reikalauja kad per penkiolika dienų po to prezidentas pateiktų jam naują biudžetą, kuris, manoma, sieks visų laikų rekordinio dydžio, būtent, suksis apie 100 milijonų dolerių sumą. (Iki šiol pats didžiausias JAV biudžetas buvo 1945 m. -- paskutiniiais karo metais, kada jis siekė 98,3 milijonus dolerių). Žinoma, ir šiais 'taikos' metais beveik pusė visų išlaidų atiteks karo reikalams. Palyginti gana daug, būtent netoli šešių milijonų dolerių, bus išleista erdvės tyrinėjimo reikalams. Tai būtų beveik dvigubai daugiau negu šiais metais. Tik mažesnė biudžeto pusė bus skirta visiems kitiems federaliniams reikalams.

Pagal TIME savaitraščio apskaičiavimus, pereinamais metais Jungtinės Valstybės už gerybes ir patarnavimus viso surinko apie 554 milijonus dolerių. Skaičiuojama, kad šiais metais turėtų būti surinkta kokiais 3 ar keturiais nuosimniais daugiau, o tai reiškia, kad penktadalis visų tautos pajamų turės pereiti per federalinės vyriausybės rankas. Tokiu būdu federalinė vyriausybė praktiškai yra didžiausias ūkininkas ir jos finansinė bei ūkinė politika gali padaryti nemažos įtakos viso krašto ūkio raidai. O toji nepatenkina vyriausybės, nes bedarbių skaičius vis dėlto siekia beveik 6% ir nėra, pasak paprastai gerai informuotą ūkiniuose klausimuose The National Observer savaitraštį, (kurį leidžia Dow Jones Co. -- Wall Street Journal leidėja), vilties, kad jis artimiausiu laiku nukristų iki vyriausybės norimų 4% visų galinčių dirbti skaičiaus. Kad ūkinę spartą padidinti, vyriausybė nori sumažinti mokesčius, nors tai ir reikštų biudžeto deficito padidėjimą. O tas deficitas šiais biudžetinėmis metais, kurie baigsis birželio 30 d., sieks net 10 milijonų dolerių. Vyriausybės ekonomistai tikisi, kad pagyvėjusi ūkinė apyvarta grąžins išdui tuos milijonus, nuo kurių bus atsakyta sumažinant mokesčius. Tuo tarpu eilė daugiau konservatyviai nusiteikusių ūkio žinovų ir kongreso narių norėtų, kad mokesčių sumažinimą sektų ir federalinių išlaidų

sumažėjimas. Tokios pažiūros šalininkai yra senato finansų komisijos pirmininkas Harry F. Byrd ir atstovų rūmų 'Ways and Means Committee' pirmininkas Wilbur Mills, kurių priešingumas pasiūlytiems įstatymams gali jų priėmimą nuleisti ar net visai sukludyti.

Nors prezidentas Kennedy, kalbėdamas New Yorko ekonominiam klube, gruodžio 14 d., ir žadėjo sumažinti valstybės išlaidas, laikydamasis didžiausio taupumo, tačiau praktiškai jam būtų sunku tą pažadą išpildyti, nes dabartinė Washingtono administracija turi tendencijos vis augti ir plėstis, apimant kontrolę tų gyvenimo sričių, kurios iki šiol tvarkėsi be federalinės vyriausybės įsikišimo. Dėl viso to kongresui pradėjus posėdžiavimą tenka laukti itin karštų diskusijų ūkiniais klausimais.

Grįžtant prie bendro krašto ūkinio stovio, tenka pastebėti, kad daugelis pranašų, laukusių depresijos, pasirodė esą neteisingi. Automobilų, kurie sunaudoja 20% viso JAV pagaminto plieno, prekyba pereiną rudens buvo ir dabar yra labai gyva, auto pramoninkai laukia labai gerų metų. Pramonininkai, kurie laukdami depresijos, stengėsi nesudaryti didesnių

žaliavų ir gaminių atsargų, dabar yra priversti savo žaliavų atsargas papildyti, kas turės pasireikšti plieno gamybos padidėjimu. Taip pat laukiama kiek didesnės ir namų statybos negu 1962 metais. Viena žodžiu, ūkininkai, ir Time ir National Observer liudijimu, laukia kiek geresnės apyvartos, nors ir nesitiki didesnių pelnų, nes konkurencija didėja.

Čia tenka pastebėti, kad dėl ūkinio gyvenimo atoslūgio skundžiamasi ne tik Amerikoje, bet ir Vakarų Europoje ir Japonijoje. Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje darbininkų atlyginimas pereinamais metais padėjo 10-15% ir įgalino juos daugiau pirkti, tačiau ir dabar jie vistiek uždirba tik pusę to, ką JAV darbininkas. Todėl Europos gaminiai gali būti pigesni. Tas faktorius sudaro nemažą galvosūkį JAV pramonei. Europos Bendrosios Rinkos įsteigimas paskatino atliekamą Amerikos kapitalą tenieškoti naujų uždarbių. Pereinamais metais tuo tikslu ten nukeliavo net 881 milijonas dolerių. Vienas iš argumentų už britų prisidėjimą prie Bendrosios Rinkos ir yra tas, kad dabar britų kapitalas, bijodamas aukštos maitų sienos, kuria galėtų apsitverti Europa, dabar bėga į Europą, vietoje to, kad pagyvinus ir modernizavus pačių britų pramonę.

Vieną žodžiu: 1963 metų perspektyvos jei ir nėra labai šviesios, tai vis tiek jos dar palieka vietos atsargiam optimizmui. Jei politinė padėtis liks pastovi, mokesčių sumažinimas ir reforma turėtų teigiamai atsiliepti į bendrą krašto ūkį ir atskirų mokesčių mokėtojų kišenes.

PASAULIO ISTORIJS RAIDA EINA TAUTŲ LAISVĖS GERBIMO KRYPTIMI...

Lietuvos diplomatinės šefo Stasio Lozoraičio Naujųjų metų žodis

Brangūs tautiečiai krašte ir užsieny,

Kaip kas metai, aš kreipiuosi į Jus naujųjų metų išvakarėse, pateikdamas Jums širdingus sveikinimus Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu, tai yra tų Lietuvos diplomatų vardu, kurie paskirti paskutinės mūsų vyriausybės ir naudodamiesi daugelio svetimų vyriausybių, nepripažįstančių Lietuvos aneksijos, palankumu, ištikimai tarnauja lietuvių tautai, dirbdami Lietuvos nepriklausomybės atstatymui.

Kalbėdamas į Jus, tautiečiai, aš negaliu reikšti jokių pažadų tuo svarbiausiu mums visiems klausimu, kuris yra visados gyvas mūsų širdyse -- sovietų okupacijos Lietuvoje pašalinimo klausimu. Niekas dar negali pasakyti, kada mūsų tauta galės įvykdyti savo teisę -- atstatyti savo laisvą, nepriklausomą valstybę ir pati tvarkyti savo gyvenimą, bendradarbiaudama su civilizuotuoju pasauliu, kaip ji tai darė ligi sovietų okupacijos.

Tačiau remdamasis aiškiais duomenimis, kasdieniu

patyrimu, aš galiu pasakyti du dalykus. Viena, kad niekas, išskyrus sovietus, negiūnija lietuvių tautos teisės sugrįžti į nepriklausomą gyvenimą. Nėra Vakaruose atsakomingo valstybės vyro ar vyriausybės, kurie laikytų Lietuvą neturint teisės užimti priklausantį jai vietą suverenių valstybių, laisvų tautų bendruomenėje. Ir antra,

(Nukelta į 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• Senatoriui Hubert H. Humphrey grįžus iš kelionės po Centrinės Amerikos kraštus susidaręs įspūdis, kad Castro dienos suskaitytos. Jo manymu -- Chruščiovui atsiskaitęs panaudoti Kubą karine baze, jam nebėra prasmės švaistytis po 1 mil. dolerių į dieną vienam, kad išmokyti ča-ča-ča.

• Sov. Sąjungos radijo transliacijų iš užsienių trukdymo stotys savo dėmesį turėjo nukreipti į Pekino transliacijas, iš Vakarų siunčiamas transliacijas trukdant tik protarpiais.

• Kalifornija, turinti dabar apie 17,400,000 gyventojų, pralenkė iki šiol pirmavusią New Yorko valstiją.

• Laikraščių streikas New York'e ir Clevelande nerodo jokių tendencijų susitarimams ir gali užsitęsti ilgesnį laiką.

Kompozitoriaus Bronio Budrino vadovaujamas Los Angeles lietuvių ansamblis prieš šventes išleido plokštelę "Kalėdų giesmės", apie kurią jau buvo plačiau rašyta Dirvoje, susilaukusių didelio susidomėjimo. Nuotraukoje ansamblio dalyviai. Kairėje stovi komp. Br. Budrinai. Pirmoje eilėje sėdi: Virg. Dičiūtė, Zina Kalvaitienė, Birutė Dabšienė, Janina Čekanauskienė, Žibutė Stroputė ir Elena Vilimienė. Stovi: Pranas Baltakis, Bronius Seliukas, Kęstas Pažemėnas, Antanas Brewin, Antanas Polikaitis ir Rimantas Dabšys.

L. Kančausko nuotrauka

AR KADA SURASIME 'AUKŠINĮ VIDURĮ'?

Juozo Bachuno žodis Australijos lietuviams, pasakytas gruodžio 29 Adelaidėje

Brangūs Australijos lietuvi!

Mano žmona ir aš dar kartą atvykome į Australiją. Nežinau, ar kada nors vėliau galėsime pasakyti dar ir trečią kartą: labai diana, mes vėl atvykome į šią pamaityti, susitikti ir pasisveikinti... Mudvių amžius nebėra toks, kad bet kada ir bet kur panorėtume tuojau galėtume pakelti sparnus ir skristi.

Ir jei dar kartą pas jus išsirengėme, į tokią tolimą kelionę, tai matyti, kad yra priežasčių. Aš to per daug ir neslėpsi. Priežastis yra: ne politinė, ne bižniška, gal ir ne kultūrinė, o pirmiausia tautinė ir jausminė. Mudviem per ilgesnį gyvenimą yra buvę progų daug pakeliauti, sureikalais ar ir be didelio reikalo, aplankyti kone visas didesnes lietuvių kolonijas pasaulyje, aplankyti ir mano brangiąją gimtinę Lietuvą, kai ji buvo laisva ir kūrybos džiaugsmu žydėjo.

Bet vis dėlto viena iš mano įdomiausių ir be galo draugiškai nusiteikusių lietuvių kolonijų buvo Australijos lietuvių jauna, veržli, optimistiška, gyva bendruomenė. Vienas mūsų laikraštinių Amerikoje, rašydamas apie mūsų bendrai ruoštas ir išleistas "Blezingėlės prie Torrenso", net pastebėjo, kad Australijoje lietuvių dabar esą mano didžiausioji meilė. Dabar nesiaiškinsiu, ar jis bus teisingai atspėjęs ar truputį perdėjęs, bet vieną prisipažinsiu. Kai čia pirmą kartą viešėjome, tai išvykdamas atsiveikinau žodžiais: dėkui už tokį širdingą priėmimą ir viešnagės, už jūsų gerą lietuvišką širdį ir jausmus; nuoširdžiai linkiu jums laimės ir sėkmės Lietuviškame darbe; ką čia išgyvenau ir patyriau, niekad ne-

net žmonių lietuviškus santykius. Jūs nepasiskystėte man atsiųsti ne tik sveikinimų švenčių progomis, net ir šiaip ką daugiau vienas kitas parašyti laiškuose. Beje, esu visokių laiškų gavęs iš Australijos lietuvių. Kartais net pikty, mane išbarančių ir nesivaržant iškoliojančių, kad kišuos kur man nereikia ir kur aš nieko neišmanau. Ir net kad aš nesu niekas kitas, kaip tik avies kailiu prisidengęs vilkas kraugerys...

Manęs tai nestebino ir net neįžeidė, nes seniai žinau, kad tokia yra kiekvieno visuomeninio darbo prigimtis ir tokie jo prieštaraujantieji atpildai. Žemėje dar negimė toks, kuris visiems vienodai patiktų. Jei ne kiekvienas, tai dažnas vis padarome klaidų, apsirikių ar netaip, kaip

Juozas ir Marijona Bachunai šiuo metu viešį pas Australijos lietuvių.

pamiršiu, ir gal dar pasimatysime...

Man tai nebuvo tik paprasto mandagumo žodžiai. Aš jų laikiausi ne tik iš pasižadėjimo pareigos, bet ir iš širdies. Ir kiek išteigdamas mėginau vykdyti. Mudvių buvimas vėl jūsų tarpe gal bus šioks toks mano norų ir jausmų įrodymas. Noriu jums pirmiausia dar kartą padėkoti už anų metų priėmimą ir atvirumą leidžiant su jumis susipažinti ir gana šiltai susidraugauti.

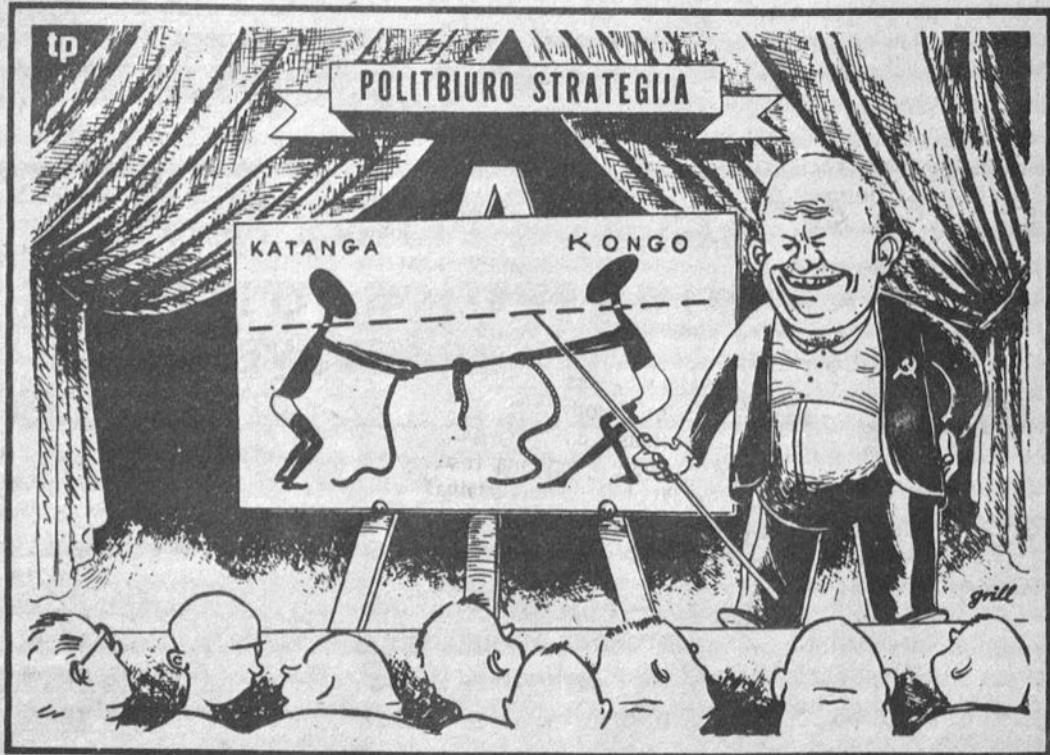
Tos pažintys ir draugystės, laimei, nenutrūko, mums per toks tančius mylių atsiskyrus. Kiek išgalėdamas vis stengiausi su vienu kitu asmeniu ar organizacija užsimezgiusius ryšius nors laiškais palaikyti. Pavartydavau ir paskaitydavau visą jūsų spaudą. Sekdavau jūsų padangės reikalus ir

būtų užvis geriausia. O ir viską puikiausiai išmanyti labai nelengva. Tuo aš niekad nesu gyresis. Net ir vasarviečių biznyje, kur aš beveik visą savo subrendusį amžių (45 metus) praleidau ir iš kurio pragyvenimą užsielnydavau, rodos, tiek metų dirbęs, tiek patyręs ir mokėsis, -- nepasakyčiau ir šiandien, kad jau viską išmanau, kad būtų nebegalima nieko geriau padaryti ir dar daugiau išmanyti. Visose darbo ir gyvenimo kūrybos srityse tobulumui nėra nei ribų, nei galo.

KAS AMERIKOJE BUVO DARYTA "DĖL AUSTRALIJOS"

Negalėčiau sakyti, kad per tuos kelis metus nieko gero nebuvo padaryta; ne drįsčiau sakyti, kad padaryta viskas, kas tik galima.

(Nukelta į 4 psl.)

-- Pagal šią liniją aš tikuos perkirsti gordijaus mazgą...

RUSIJOS RAUDONASIS IMPERIALIZMAS (3)

LIUDAS DOVYDĖNAS

Pasaulio istorijos raida...

(Atkelta iš 1 psl.)

SPAUDĖ, KAD ĮSIRAŠYČIAU Į KOMPARTIJĄ

Mane varė kaip medžiotojai vilką į vieną kampą -- į kompartiją.

Rugsėjo pradžioje pas mane atsilankęs B. Baranauskas, Aukščiausio Lietuvos Sovieto pirmininkas, smulkiai išdėstė, kad man būtų labai pravartu įstoti į kompartiją. Jam kartais esą nei šiaip nei taip kai kam paklausius, ar vicepirmininkas esąs komunistas. Tokiam poste negalima būti be partijos bilieto.

Aš turėjau seniai naudojamą paraką. Kompartija yra pats didysis, pats nuostabiausias reiškinys po saule. Stojant į tokį svarbų pasaulinį sąjūdį būtina pasirošti. Aš tam dar vis neturiu laiko. "Ilga iešmą bedrožiant šuo kepsnį nuneš", patarė atsakė Baranauskas.

Po jo pas mane atsilankė rašytojas Petras Cvirka, kuris ilgose kelionėse aplink meną, socialistinį realizmą ir pora anekdotų apie Hitlerį, baigė tuo pačiu vėliavėlės jau plevėsuoją, reik žygiuoti pirmyn. Trauktis -- būtų katastrofa.

Rugsėjo gale mane pakvietė jau minėtas kompartietis, kurį čia vadinam Petru. Jis taip pat, nors gana apdairiai, paskatino stoti į partiją. Jo argumentas: kiekvienas sovietinės Lietuvos pareigūnas turi būti Maskvos ištirtas ir aprobuotas. Lietuvos kompartijai nelengva pasiteisinti, sakysim kaip Aukščiausio Sovieto vicepirmininku galima toleruoti nepartietį. Maskvai tai sunku suvirškinti. Laikina, nepaprastu metu, labai mažu skaičium kompartiečių galima pateisinti, bet yra riba.

Gi aš buvau ant paskutinės ribos. Petras mane priėmė kabine, nors buvo jau vakaras. Man buvo žinoma, kad kai kurie aukštieji Lietuvos ir Rusijos kompartiečiai turi mikrofonus kabinetuose. Sėdėdamas po stalu koja įjungdavo mikrofoną. Petras, kaip ilgai gyvenęs Maskvoje, kalbėjo rusiškai. Tai buvo palengvinimas NKVD vertėjams. Aš, žinoma, pasistengiau išgirti kompartiją, bet vis dar aiškinau esąs nenuokęs šiam žemiško rojaus vynuogynui.

Petras pasisūlė mane parvežti savo automobiliu. Aš gyvenau netoli Adomo Mickevičiaus slėnio. Buvograži rug-

sėjo naktis. Pasilčiau Petru pasivaikščioti Mickevičiaus slėniu. Jis mėgo poeziją. Buvo plataus išsilavinimo. Jis prisipažino, kad keli metai Lietuvos kalėjime jam davė laiko ir progų susipažinti su pasauline literatūra. Mėgo jis ir Mickevičių, ypač jam patiko Konrado Valenrodo scena, kur Dievas klausiamas: Kas tu esi, Dievas ar caras, jei leidi Rusijos pavergtosioms tautoms kentėti tokia vergija. Petras, būdamas Pietų Amerikoje buvo susipažinęs ir su Whitman, amerikiečių poetu, kuris gaivališka žemės ir jos vaisių meile jam žinęs indėnus pakeitusio yankio pionieriškumą.

Pasivaikščioję, atsisėdome po šimtmetinėm eglėm ant paties Mickevičiaus ranka akmenyje įkalto datos 1828. Petras ir čia, romantiškos nakties mėnesienoje, greit nuslydo nuo poezijos. Jis pastebėjo, ir Mickevičių buvus internacionalistu, nors jis, gimęs ir augęs istorinėje Lietuvoje ir pono Tado poemą pradėjęs nostalgikai iškilmingu: "Lietuva, tėvynė mano, tu esi man kaip sveikata. Ir tai tik su pras, kuris tavęs neteko". Tai buvo rašyta Paryžiuje, gyvenant tremtyje, bet Mickevičius buvo gerai pritapęs ir prie Prancūzijos, taip pat norėjo surišti Lietuvą ir Lenkiją į vieną didelę valstybę, nes supratęs, kad atėjo laikai jungtis į didesnius vienetus. Gi Rusijos komunizmas, turįs sujungti ištisus kontinentus.

Aš drąsiau argumentavau -- mikrofonams likus kompartijos mašinerijoje.

Anglosaksai, per šimtmečius energingai sugebėjo kolonizuoti ištisus kontinentus, po Antrojo karo tikriausiai išsisklaidys, daugeliui kolonijų duos nepriklausomybę. Rusija priešinasi, netik sankcionavo Rusijos carų tautų pavergimą, bet dar didesniu brutalumu plečia ekspansiją. Petras sutiko, kad tai pavergimas, bet tik laikinas. Rusų tautai tenka vadovauti. Aš ištisai pacitavau: "Prigimtis rusui įdiegė nepaprastą sugebėjimą tikėti, smalsų protą ir galvojimo dovana, bet visa tai subyra į dulkes, kai atsimuša į apsilėidimą, tinginystę ir svaiginą lengvabūdiškumą". Taip rašė H. Čechovas dar prieš

spalio revoliuciją. Aš neradau jo kio pateisinimo terorui, kurį užvirė Leninas ir dar sutirštino Stalinas.

Petras sutiko, kad inteligentijos, liberalinio nusiteikimo aristokratų išskerdimas Rusijoje yra Lenino - Stalino užsuko teroro rezultatas. Gaila, bet nebuvę kitos išeities. Likusi karinga, bet tamsi ir gaivališka laudis tik brutaliai spaudžiama pasidavė kolchozų įvedimui, pramonės koncentracijai, darbo stovyklų steigimui visoje Sovietijoje, ypač Sibire.

Petras papasakojo iš savo patyrimo Šiaurinėje ir Pietinėje Amerikoje. Ten kompartijos kartais turi taikytis prie labai nereikšmingų lokalinių interesų. Bet tai būtų ilga istorija. Šiaurinėje Amerikoje po 1929 metų depresijos kompartija susmukusi su gerovės pakilimu. Jam atrodė keista, kad darbininkija JAV sunkiai linksta į komunistus. Intelektualai taip pat savotiški. Vieni paperkami, kiti lyg kokios egzotikos ieškodami, tretii -- naivūs idealistai. Studentijos dalis, ypač turtuolių prabangoje išpaikę vaikai-studentai kompartijoje kaip kokaine, alkoholyje ieško kažin kokio egzotiškumo, svaigulio. Juos gal viliojanti partijos disciplina, gal konspiracija. Šiaurinėje Amerikoje vargu ar pavyksią įkurti pajėgią kompartiją.

Kurį laiką tylėjom. Jau švito. Nuo rytų pusės eglių viršūnės darsė žalesnės, bet rudens žvaigždės dar spindėjo ant eglių viršūnių. Atrodė, kad pamėtėjus kepturę iki eglių viršūnių, grįžtų ji žvaigždžių prisisėmus.

-- Ar tu abiem rantom šaudai? staiga, patylo mis paklausė Petras. -- Būtinai išmok abiem. Iš pradžių atrodo neįmanoma, bet vėliau -- pasiseks. Nepaprastai susitprina savi saugos jausmą. Atrodo, kad jau esi ne vienas, o dvies. Jeigu tu kariuomenėje revoliuieri gerai šaudai dešine, tai kairę įpratinti vieni juokai. Reik suprasti, reik pramatyti promedžius ir rūką toli toli priekin... -- kalbėjo Petras. -- Jeigu tuturi gerą, patikimą vyrą, atsiųsk man. Krime ruošiamė darbininkus Balkanams. Taip pat Pietinei ir Šiaurinei Amerikai. Ilgų metų pasirošimas, bet reikia. Amerika, ypač pietinė, neturi vadų. Amatininkai, ūpo, sąlygų iššaukti. Laikina gerai, bet nerimtam, ilgam uždaviniiui. Tu turėsi rekomenduoti, bet nepartiečiai negali rekomenduoti. Mums reiki surasti kelios dešimtys vyrų, moterų. Karas gali sutrukdyti, reikia pasukubėti.

Petras, nežymiai apsidairęs, išsivėdė mane į aikštelę. Baksnodamas rodomuoju pirštu į mano švarko sagą, pasakojo:

-- Ir komunizmas turi pavoju. Tai natūralu. Šitai, žinoma, mokėsi laikyti už dantų, nors enkadvedistas ar gestapininkas dantis batų galu rakinėtų. Rusijoje išsivystė superideologų klasė. Geriau sakant, super-rusai. Jiems komunizmas gali pasidaryti priedanga. Carai turėjo priedangą -- provoslavijos platinimą. Viso pasaulio komunistų smegenys sukūrė nuostabią sistemą, išdirbo metodus. Rusas - nacionalistas mano, kad tai jo padaryta ir ne kam kitam, kaip jam.

Petras vėl nepatingėjo pastebėti, kad kompartijos už Kremliaus sienų turi būti tvirtos, jeigu vengiama į jas stoti? Tuščia

kad visame civilizuotame pasaulyje, visur, kur nesiekia sovietų valdžia, tautų apsisprendimo teisė yra įgyjusi visuotinį neginčijamą pripažinimą ir yra vykdoma. Vien tik Afrikoje, 200 milijonų žmonių turi savo valstybes. Nuo II-ojo pasaulinio karo galo ta teisė pasinaudojo 1 bilijonas žmonių kolonialinėse teritorijose Azijoje ir Afrikoje. Tų žmonių valstybės dalyvauja lygiomis teisėmis su visom kitom Jungtinėse Tautose ir kitose tarptautinio bendradarbiavimo organizacijose, -- tose organizacijose, kuriose Lietuva, būdama ne-

buvo mano pastaba, kad kitų žalių, ypač tokių, kaip Lietuvos kompartija, yra tik telefono antras galas priimti Kremliaus įsakymams.

Petras tuoj pastebėjo, kad Stalinas, Berija, Dekanozovas, Dimitrovas ir visa eilė ne rusų reikia papildyti naujais. Jeigu po Stalino mirties, (juk ir labai sveiki, stiprūs miršta) paims vairą didžiarusiai, kas labai gali būti, eventualiai ateisias nacionalinis imperializmas.

Atsaku, kad tai panašu į meškeriojo pastangas žuvų išgriebimo tinkleliu gelbėti skęstantį kreiserį.

-- Taip ir ne taip, kalbėjo Petras. -- Juk Rusijos revoliuciją įvykdė apie penkiatas tūkstančių komunistų-partiečių.

Petras pasakojo, kaip kartą politbiuro posėdyje, svarstant Beringo jūros pakraščių apsaugos biudžetą, Ždanovas iškėlęs Aliaskos išvadavimo klausimą. Tas pats Ždanovas pažymėjęs, kad pats Aliaskos pardavimas Amerikai yra dvejojai šlykštus biznis. Carinės Rusijos pirkliai įkalbėjo carui parduoti Aliaską kaip kokią bajoro galūlaukę. Tai viena. Antra, istorijoje beveik nėra tokių pavyzdžių, kur viena valstybė perka iš kitos milžiniškus plotus. Ne karu, ne politine kombinacija, bet už pinigų. Tai labai pakėlė Amerikos prestižą, kaip turtingos ir kaip taikos, Aliaskos atsiėmimas padėtų sustiprinti propagandą prieš JAV, kurių prestižas Rusijoje, ypač Ukrainoje, Pabaltijoj ir Kaukaze yra labai didelis. Mikojanas pakreipęs kalbą, kviesdamas pirmiau svarstyti kas svarbiau, Stalinas tylėjęs, klausydamas karštų Molotovo, Ždanovo, Malenkovo išvedžiojimų kaip, kokių būdu atsiimti Aliaską.

Atsisikiriant Petras priminė, kad jo rekomendacija, jeigu man reikėtų, visada galima. Rašantis į kompartiją reikėjo trijų kompartijos narių rekomendacijų.

Grįžęs namo, radau laišką su įrašu: "Gale lauko toli, trys berželiai augo". Tai buvo prieškommunistinio sąjūdžio žifras -- reikėjo pinigų kokio nors rezistencijos veikėjo šeimai, kuri, vyrui pabėgus ar patekus į NKVD, neturėjo iš kogyventi. Sutartoj vietoj, po kelių dienų turėjau palikti mano ir pažįstamųjų surinktas aukas.

Po kelių dienų Petras per pašiuntinį atsiuntė klausimų lapą rusų ir lietuvių kalbomis užpildyti stojančiam į kompartiją. Tie lapai dar ir dabar, tur būt, tebeguli užkasti su kitais popieriais Mickevičiaus slėnyje.

priklausoma, turėjo savo garbingą vietą.

Taigi, yra neginčijamas faktas, kad istorijos raida eina tiek tautų, tiek atskirų žmonių laisvės gerbimo bei vykdymo kryptimi. Tas laisvės troškimas yra vyriausias veiksnys, kuris spręs žmonijos ateitį, jos susitvarkymą ir tarptautinę santvarką. Juo labiau svarbus yra laisvės troškimas mūsų tautos ir kitų bolševizmo pavergtų tautų, nes jis yra geresnės ateities laidas.

Neteisybė, kad mažos valstybės negalinčios egzistuoti nepriklausomos, kaip tai tvirtina sovietai, siekdami pateisinti Lietuvos ir kitų Pabaltijos Valstybių užgrobimą. Neteisybė, kad -- vis sovietų tvirtinimu -- esantieji tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos kraštai negali išsilaikyti ir turį priklausyti arba Vokietijai arba Sovietų Sąjungai. Islandija, Liuksemburgas, Mauritanija yra daug mažesnės už Pabaltijos Valstybes, Belgija, Šveicarija tokio pat

didumo kaip Pabaltijos Valstybės, bet niekas Vakaruose neneigia jų teisės į nepriklausomybę ir prieš jas nesikėsina. Pakanka vien tik gerbti tarptautinę teisę ir vykdyti tarptautinį solidarumą, kad kiekviena tauta, kad ir kaip maža ji būtų, galėtų, jei nori, būti politiniai bei ekonominiai savarankiška.

Šis laiko tarpas -- Kalėdų ir naujųjų metų tarpas -- yra Kristaus gimimo šventės nuotaikos apšviestas. Atgyja žmonės tikėjimas, viltis, nes Kristaus mokslas uždėjo neišpildomą žymę žmonių ir tautų gyvenimui, nurodydamas, kas yra tiesa, kas yra teisingumas. Prieš tą mokslą sovietai veda Lietuvoje negailestingą kovą, kaip lygiai jie kovoja prieš lietuvių tautos laisvės troškimą. Tebūnie mumyse gyvas tikėjimas, kad sovietai tą kovą pralaimės ir kad Lietuva prisikels nepriklausomam gyvenimui.

Toks yra naujųjų metų linkėjimas, kurį kartu su kaitais sveikinimais reiškiu tautai krašte ir užsienio lietuviams.

RUOŠIA KETVIRTĄJĮ METRAŠTĮ

Gigantiškose grumtynėse užsau deramą vietą žmonijos istorijoje lietuvių tauta parodė neregėtą gajumą. Kai daugelio išdidžių imperijų balanso lapas jau užverstas, lietuvis ir šiandien besaugo gintaro pakrantę, nes tautos misija dar neatlikta. Tos kovos dalyviai yra ir sveturi iškili broliai.

Nėra abejonės, kad mūsų mokyklos yra geriausias už tėvynės ribų laidas bendrai kovai laimėti. Jų tarpe Chicago Aukštesnioji Lituanistikos Mokykla (ČALM) jau kelinti metai sėkmingai ruošia naujas kovotojų gretas iš priaugančiosios kartos, kovotojų, kurie būtų pasiręžę rūpintis, kad Geležinio Vilko mitas virstų realybe. Tuo tikslu ČALM jau ketvirtą kartą sudaro galimybę šiomis jėgomis pasireikšti dar mokyklos suole, leisdamą mokinių kūrybos metraštį.

Šiais gi Maironio metais ČALM ryžtasi dar vienam naujam žingsniui, būtent, apjungti viso pasaulio (už tėvynės ribų) lietuvių jaunimo gretas ruošiamojo ketvirtą metraščio puslapiuose. Šią ateitin kreipiamo žvilgsnio mintį remia ČALM Direktorius,

Tėvų Komitetas ir JAV LB Chicagos Apygarda. Visos Š. Amerikos, Europos, Australijos ir P. Amerikos kontinentų lituanistinės mokyklos prašomos tuo reikalu susirišti su JAB LB Chicago Apygardos ČALM metraščio leidimui remti komisija šiuo adresu: V. Šimkus, 6014 So. Sawyer St., Chicago 29, Ill., USA. Į šį kvietimą atsiliepusioms ir anksčiau išleistų metraščių negavusioms mokykloms bus tie leidiniai pasiūsti susipažinti.

Visų kraštų Lietuvių Bendruomenės skyriai, lietuvių laikraščiai ir radijas prašomi talcos šiam užsimojimui.

V. Šimkus, Komisijos Pirm. J. Masilionis, ČALM Direktorius, P. Matulionis, Tėvų K-teto Pirm.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

AIDAI -- mėnesinis kultūros žurnalas Nr. 10 (155). Kaina metams 6,00 dol. Kultūringas savo išore ir turiniu žurnalas. Turtingas literatūrine, mokslinė, apžvalginė ir iliustracinė mūsų kūrybos pasaulio informacija.

SAVINGS DEPOSITS

Effective January 1, 1963

EARN **4 1/2%** ...and All Deposits made by JANUARY 15th Earn Interest from JANUARY 1st!

ST. CLAIR SAVINGS

• 813 EAST 185TH STREET • 6235 ST. CLAIR AVENUE • 25000 EUCLID AVENUE • 26000 LAKE SHORE BLVD.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambasador Vermouth 5th \$0.98

DIRVA

THE FIELD

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio Telephone: 431-6344
Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Laikraštis
išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir
penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas
P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Lai-
kūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

NEPAPRASTAS PANAŠUMAS

Jei buvo įprasta sakyti, kad istorija kartojasi, šian-
dien įvykiai kartojasi greičiau, nei suspėjama parašyti
istorijos vienas puslapis.

Štai, kelionės metu, dėl streiko apytuštėse laikraščiu
lentynose, pastebėjau užrašą: "How the Kremlin took
Cuba". Tai James Monahan ir Kenneth O. Gilmore kny-
gos santrauka, patalpinta The Readers Digest sausio mėn.
numeryje. Perskaičiau. Manau, kiekvienas perskaitęs su-
tikis su vienu iš Kubos pabėgusių redaktorių nuomone,
kad knygoje parašyti faktai rodo, kaip ir kas iš tikrųjų
su Kuba atsitiko. Toliau jis įspėja, kad taip atsitiks bile
kur šioje hemisferoje, jei amerikoniškai neatmerks akių
komunistinei realybei ir apgavystei įžvelgti.

Bet — skaitant tos knygos santrauką, kažkaip lyg
ne vietoje atrodo tas Kubos vardas, ispaniškos pavardės.
Susidaro įspūdis, kad "istorija kartojasi", kad faktai
nebe nauji, kad visa ta knyga lyg koks plagijatas. Bet tai
faktai. Neabejotini įvykiai ir realūs tų įvykių dalyviai.
Mums tik tie faktai ir įvykiai nebe nauji. Mes juos
esame skaitę. Esame patys juos išgyvenę. Tai besikar-
tojami faktai, kaip komunistinis ryklis praryja valstybę.

Tojė istorijoje skirtumas tik tas, kad ji tuoj patenka
į žurnalų ir knygų rinką. Ir vėl — pavarčius knygos "Lie-
tuva Tironų Pančiuose" apipelėjusius puslapius, pagal-
voji, kiek darbo, kiek pastangų padėta, kad ta knyga
pasirodytų. O šandien, po tiek metų, įdomu ją pavartyti
ir padaryti analogiją. Ir pagalvoti, ar tokios knygos ne-
turėjo galimybių pasirodyti amerikonių spaudoje kiek
anksčiau?

JAV Informacijos Agentūros vedėjas Ed Murrow
pareiškė, kad jo įstaigai reikalingos knygos, kurios, iš-
verstos į įvairias pasaulio kalbas, būtų apie komunis-
tinę klaidą, apie jų siekius ir tautų pavergimo metodus.
Bet — knyga, tai ne memorandumas. O medžiagos lie-
tuviai turim kelioms tomams. Tačiau kol kas mes rašome
— sau.

*Patriotiškai nusiteikę kubiečiai prieš akis mato tik
vieną išeitį: pasimokinę iš skaudaus patyrimo, jie mato
sunkią ir dar daugiau aukų ir pasišventimo reikalaujan-
čią kovą dėl Kubos išlaisvinimo.*

"Mes turėjome skaudžių pamokų", sako Dr. José
Ignacio Rasco, "ir mes dar daug ko turėsime mokintis.
Bet aš manau, kad laisvieji žmonės Vakarų hemisferoje
turi taip pat kartu mokintis su mumis, iš mūsų skaudžios
patirties ir iš mūsų ateities veiksmų".

Tuose ateities veiksmuose, be jokių svyravimų ir
abejonių, yra išryškėjusi viena linkmė ir vienas frontas
— krašto išlaisvinimas nuo komunistinio pavergėjo.

Matot, kubiečiai dar neturėjo progos paragauti "tre-
čiojo fronto" meškerės išmesto sliuko. Jie dar užsidegę
tikrosios kovos, tikrojo išlaisvinimo fronto idėjomis.

(J. Č.)

Lietuvių lėšomis pastatyta Indijoje mokykla?!

DON BOSCO MOKYKLOS INDI-
JOJE REIKALU

Pastaruoju laiku čičagiečiai
lietuviai gauna laiškus kunio
Svirnelio iš Indijos, kuriuose
dėkojama aukotojams už paramą
Don Bosco mokyklai Indijoje sta-
tant ir ją palaikant. Taipogi pra-
šoma naujų aukų. Žinant Indijos
krašto gyventojų vargus, tai yra
kilnus pasišventimas kunigo J.
Svirnelio ir, žinoma, rėmėjų.

Tačiau pasižvalgyme, kas čia
dedasi tikrovėje. Štai Drauge Nr.
303 aštuntame puslapyje, įdėta
to paties kun. Svirnelio nuotrau-
ka su sekančiu aprašymu:

"Kun. Jonas Svirnelis, sale-
zietis misionierius Indijoje. Pa-
sitraukus kinų komunistams, vėl
galėjo grįžti į savo misiją —
Don Bosco School, Dibrugarh,
Assam, Indija. Mokykla toje mi-
sijoje dar tebėra užimta Indijos
karių, vaikai išsiskirstę po na-

LIETUVIŠKASIS ŠVIETIMAS IR JO RŪPESČIAI (4)

LIETUVISKOS DRUSKOS IŠŪDYMAS

Iki šiol kalbėjau žodžiais, nu-
žymintiais sunkaus ligonio būk-
lę, kad ateina mirtis pačių švie-
siausiai nusiteikusių, kurie dar
nemato nieko bloga, nes girdi,
kas čia tokio, jei 30% jau dabar
atvažiavusiųjų nuliutuvėjo per 10
metų, kuriems niekai, jei kitame
dešimtmetyje prarasime likusių
pusę ir gal dar daugiau. Kalbė-
jau rūšiais žodžiais ne apie ki-
tus, bet mus pačius, nes mūsų
mokykla ir mūsų šeima esame
mes patys, ir mūsų lietuvišku-
mas toks pat, kokie šeimoje ir
artimoje aplinkoje esame. Ma-
no supratimu, tegu ir nesu toks
optimistas, ypač kai nesu opti-
mistas deklamacinei lietuviųbei,
tačiau nesu ir nepataisomas pe-
simistas, nes žinau, kad iš sudu-
žusio laivo išsigelbėja tik tas,
kuris paskutinėmis jėgomis pasie-
kia krantą ir, nors pervargęs,
ieško pagalbos dar jūroje kovo-
jantiems draugams, bet ne dekl-
amuoja, kad aš išsigelbėjau ir
viskas gerai. Todėl ir šitame
juodame praktikos pesimizme
manau, kad reikia perrinkti visas
atsivežtines lietuviškosios drus-
kos kruopeles ir likučiais išdū-
ti jau įkirmyti pradedančią drus-
ką, kad ir ji atsigaivytų.

Lietuviškoji mokykla yra ne
tik vaikus turinčių ir juos lei-
džiančių reikalas, bet visų lie-
tuvų, ar jie turi vaikų ar ne.
Svarbu ir gyvas tikėjimas litu-
anistine mokykla, kad ji būtina,
kad ji viena iš svarbesniųjų mū-
sų lietuviškojo švietimo institu-
cijų, kad be jos išlikimas lietu-
viu daug sunkesnis jaunajai mūsų
kartai ir kad ji pagrindinė mūsų
šeimoms talkininkė. Ir šia linkme

mus. Tikisi po Kalėdų atostogų
vėl darbą pradėti mokykloje, ta-
čiau padėtis pasiliekia netikra."

Esant tokiai būklei atrodo, kad
bent šiuo momentu neapsimokėtų
mėtyti dolerius Indijon į raudon-
ųjų kinų nasrus, nes niekas ne-
gali garantuoti, kuo baigsis kon-
fliktas tarp Indijos ir komunisti-
nės Kinijos ir kam atiteks Don
Bosco mokyklos vietovė.

Iš nuotraukos matyti, kad Don
Bosco mokyklos pastatas yra
milžiniškas ir jei pasiliks Indi-
jos pusėje, tai bus reikalingas
nuolatinės paramos. Tokių šelpia-
mų mokyklų jau turime net kele-
tą ir vis atsiranda naujų, o kad
Pasaulio Lietuvių Archyvas
skursta ankstoje patalpose išleis-
dams šimtus nuomai, tai apie
tai mažai kam rūpi.

Indijos dangoraižiais pasirū-
pinsim tuomet, kuomet bus už-
baigti savieji.

ST. VALIUKAITIS
Chicago

APIE FILATELIJĄ

Aš niekuomet nebuvo filate-
listas, skaičiau kad rinkimas
pašto ženklų tai vaikų žaislas,
bet kai perskaitau Dirvoje An-
tano Bernoto "Filatelijos kampe-
li", tai susidariau visai kitokia
nuomonė apie filateliją, nes p.
Bernotas moka ją gražiai suriš-
ti su istorija ir geografija, o tie
du dalykai yra daugelio mūsų silp-
nybė.

P. LELIS
Toronto

turime veikti visi, turime ar ne-
turime vaikų, nes ji kartu mūsų
visų lietuviškojo siekdimo ryškį
apraišką.

Mums neturi būti vistiek, lei-
džia ar neleidžia mūsų pažis-
tamas ir draugas savo vaikus į
lituanistinę mokyklą. Mes turi-
me rasti būdų kiekvienas įtikinti
tą savo artimąjį, kad jis daro
labai didelę žalą savo vaikams,
juos išjungdamas iš savosios ap-
linkos, juos pastumdamas nuli-
tuvėjimo keliu, nes dviem kal-
bom kalbantysis vaikas yra žy-
miai naudingesnis ir šiam kraš-
tui, ir jam daug plačiau atvertos
durys į gyvenimą, negu kokiam
vienakalbiui. Amerikoje jau nuo
1956 m. ryškėja visai naujas po-
sūkis, kad kiekviena jų imigranto
kalba yra naudingas turtas (jie
ir kalbas vertina ne kultūros
matu, bet naudos) ir kad šiam
kraštui reikalinga dvikalbių ir
daugiakalbių žmonių. Antra, jau
ir šiame krašte vis daugiau at-
siranda žmonių, kurie drąsiai ke-
lia balsą, jog šio krašto krimi-
nalinų nusikaltėlių augimas su-
tampa su tėvų imigrantų kalbos
neigimo intensyvumu. Paneigtas
tėvo autoritetas ir tėvų ištiki-
mybė savai kalbai sulaužo vaiko
asmenybę ir atveria plačiausiai
vartus vaiko nusikaltimams, nu-
sikaltimo pomėgiui ir pan. Vaiko,
t.y. mūsų vaiko išsiuntimas į li-
tuanistinę mokyklą, o kartu jo
išjungimas iš gana intensyvaus
vaikų gatvės gyvenimo, yra gana
reikšminga apsauga jam įsijun-
ti į gausią, į šio krašto jaun-
mečių nusikaltėlių "genges". To-
dėl šiandieną mums pavyzdys ne
tas, kuris mieste išvengia vaikų
neleides į lituanistinę mokyklą,
(taupumo, nuovargio ar kt. sume-
timais), bet tie priemiesčio lie-
tuviai, kurie nugalė didesnę erd-
vę, nes jiems lituanistinė moky-
kla svarbi ne tik lituanistinės mo-
kymo reikšmės, bet ir vaikų bend-
ruomenės požiūriu ir net gausios
saugumo grėsmės.

Mūsų visos bendruomenės pa-
reiga visur ir visada sudaryti
nuotaikas, kad niekur nėra gėdos
kalbėti savo gimtąja kalba: gat-
vėje, susirinkime ar su savai-
siais net ir svetimųjų tarpe ir an-
tra -- geras gimtosios kalbos mo-
kėjimas yra ir naudingas, nes
aukštesniųjų kursų studentas gali
jį pasirinkti būtino svetimos k.
egzamino vietoje.

Visos visuomenės pareiga drau-
ge kovoti su ta pragaištinga nuo-
taika, kad mes čia mažumoje ir
nieko nebegalime padaryti, kad
mažuma visada menkavertė,
nors pats gyvenimas liudija ką
kitą, pvz., mažuma kuria kultū-
ros vertybes ir tik didžiama jo-
mis paskiau naudojasi, kad iš tau-
tinės mažumos ateina kraštui
daugiau kultūrinių vertybių, negu
iš krašto daugumos (imū nuošim-
tine proporcija). Ir mūsų visų pa-
reiga kalbėti jaunimui, kad šiam
kraštui procentaliai mes daugiau
duodame, negu gauname ir tam
pavyzdžiai: mūsų nedaug procen-
tualiai čia dailininkų viso krašto
dailininkų tarpe, bet mūsų daili-
ninkai visose tose varžybose pra-
siveržia ir duoda visą eilę šiam
kraštui kultūrinių vertybių. Štai
dail. V.K. Jonynas išpuošė Narra-
ganset bažnyčią ir ji tampa pla-
čios apylinkės pavyzdžiu, jo pa-
veiksmai keliauja per pasaulį ame-

rikiečių reprezentacinėse paro-
dose, mūsų Viešulas ne tik dėsto
meną amerikiečių mokyklose, bet
jis laimėjo pagrindines jų premi-
jas ir šiandien jo darbai sutinka-
mi šio krašto galerijose atrink-
tinių tarpe.

Dailininkai Košubos, A. Valeš-
ka, T. Valius, Bakys, Kasulis ir
kt. jau prašoko savo krašto ribas
ir visur liudija save lietuviais,
taigi jie iššė į platųjį pasaulį ne
nusilenkimu, bet kūrybiniu pajė-
gumu, iššė lieuviais, ne kokiais
nežinomais ir bevardžiais betau-
tybės asmenimis. Pridėkime ir
M. K. Čiurlionį, kurį prakalbino
dabar skelbti lietuviškąjį ge-
nijų visam pasauliui, prakalbino
me pasakyti, kad abstrakčio-
meno pradininkas ne Kandinskij,
bet jis; tą paskutiniu metu skai-
čiau net portugalų meno žurnale.
Neužmirškime taip pat, kad A.
Kaskas, Alg. Brazys, P. Stoš-
kiūtė ir kt. dainavo Metropolitan
operoje, kad jaunosios mūsų
jėgos vėl žygiuoja laimėdamos
varžybose (P. Bičienė, D. Stan-
kaitytė, St. Baras) ir t.t. Pri-
minkime jiems, kad amerikiečių
įstaigos buvo pasiilčiusios dr.
Margerį Jesaitį drauge su kitais
Nobelio premijai, kad mūsų fizi-
kų, chemikų ir kt. darbai pasi-
rodo šio ir kitų kraštų mokslo
žurnaluose, visai nenutrūkstai
lietuviškais vardais ir pavardė-
mis, kad ne tik prof. A. Salys
Pennsylvanijos univ. dėsto lie-
tuvų k., bet visa eilė kitų dirba
universitetuose ir iš jų parašytų
vadovėlių mokosi patys ameri-
keičiai (J. Pikūnas, M. Gimbu-
tienė, St. Kolupaila...) ir t.t. Ko-
dėl mes turime prisiveržimų, tų švie-
sių visokį tautinės menkavertys-
tės kompleksą naikinančių pvz.
nepasakojame savo ir kitų vai-
kams, kodėl mūsų spauda jų ne-
surenka ir nepaskelbia? Tai vis
būtų akmenys, akmenys tai bai-
siai savęs nevertinimo srovei
užtvėkti, tai akmenys griauia-
mai lietuviųbei sulaukyti, lietuviš-
kumo tirpstančiai druskai atgai-
vinti. Apie tuos akmenis turi šauk-
ti šaukti visa mūsų spauda, ne-
žiūrint kokią srovei tie žmonės
priklauso, juos turime priminti
visuomeni, o ne nutylėti ar su-
niekinti, apie juos turime kalbė-
ti, bet ne skelbti kur kokia ponis
suknelę pirklo.

Daugelis mūsų inžinierių dir-
ba prie didžiųjų šio krašto pro-
jektų, bet ar mes pasakėme vai-
kams, kad čia ir mūsų tėvo, mū-
sų pažįstamo įdėta daug išmin-
ties ir kad proporcingai į šias
stabybas mes daugiau įdėjome
savo išminties ir proto nei ki-
tos tautos. Kodėl nenuvežame sa-
vo vaikų prie lietuvių projektuo-
tų, lietuvių išpuoštų svetimie-
siams bažnyčių? Vienas gyvas
tėvų patarimas, gali nulėmti apsisprę-
dimo metu jo išlikimą lietuviu.
Bet mes, skubėdami į pajūrį
saule pasidiegti, neturime lai-
ko sustoti prie lietuvių kūrybi-
nei patys vieni, nei su vaikais
pasidžiaugti, nes mums rūpi sku-
bėti į nuliutuvėjimo verpetą.

Labai didelė lietuviškojo švie-
timo žūtis, kartu atidaranti vi-
sas užtvaras nuliutuvėjimui, yra
kur nors už namų dirbanti vaikų
motina, būtent, motina savo
vaiką besutinkanti tik kartais
prie stalo per pietus ir sekma-

dieniais. Ar mes jau esame vis
dar neišsikūrę, kad nesugebame
atpalaiduoti nuo įstaigos ar fab-
riko darbo savo vaikų motinos?
Kas mums svarbiau, kad motina
uždirtų kelis dolerius gal jau
tikrai antraeilams reikalingas,
ar geri vaikai, vaikai nekrimi-
naliai ir vaikai lietuviai? Ar
toks vaikų, mažų vaikų paliki-
mas prie televizijos ir motinos
išėjimas į darbą yra pateisinama
šeimoms, kurių tėvas jau vi-
ditiniškai uždirba? Jis nepa-
teisinamas jokių būdu, nes vai-
kui iki 14 m. motinos nuolatinis
buvimas namuose yra daugiau rei-
kalingas negu mes tikime. To-
dėl mūsų visuomenė turi suda-
rinėti nuomonę, kad motina ne
fabrikui, bet namams. Motina šei-
mai ir lietuviųbei, motina vaiko
lietuviškam žodynui sudaryti ir
nuo gatvės įtakos sulaikyti. Ką
gali namuose likusi motina, man
rodos, gyvas pavyzdys, tai gyd.
V. Damijonaičio žmona, kuri ato-
kiaai gyvenanti nuo visų lietuviš-
kųjų židinių įstengė savo vaikus
gana gerai lietuviškai kalbančius
išlaikyti: jos Eglė, šiandien pir-
maujanti kolegijoje, kurios lie-
tuvų kalba dar ne vienas džiau-
gėmės, lietuviškai išmokyta na-
muose motinos, motinos, kuri ne
išdavė dar prie ratelio lietuviš-
kai skaityti išmokintos savo mo-
tinos ir senutės. Tai atsakymas
toms, kurios gana lengvai nulei-
do savo pareigas Chicagoje, ku-
rios pinigų aprūpintos nemažiau
už šią gydytojo žmoną, nes jų
vyrai taip pat gydytojai, bet jų
vaikai lietuviškai sakinio nebe-
surezga. Šis pilnai dvikalbės
stud. Eglės pavyzdys ir yra at-
sakymas visiems, kurie manytų,
kad motina vaikams nereikalinga
namuose ir motinoms, kurios ma-
no, jos reikalingesnės įstaigai
ar fabrikui, bet ne vaikams. Pra-
tesiant, į šeimas, jei tik galima,
reikia sugrąžinti ir savo šeimos
senukes ir senulus, nes jie bus
geriausi vaikų žodyno turtinto-
jai, tačiau šiuos senuosius žmo-
nes mes jau išvijo, juos veja-
me nuo savo vaikų ar išvežame
net į senelių prieglaudas. Vadi-
namieji "senelių kaprizai" per
menki prieš jų naudą mūsų šei-
mų lietuviškumui. Ir senosios
ateivijos tie geriau tebekalba lie-
tuviškai, kurių šeimos buvo
"kaprizinga senė".

Iš pagalbinį lietuviškajam
švietimui priemonių tenka minė-
ti dar tris, kurių svarbiausia lie-
tuviškoji vasaros stovykla, nors
šiandien jau neviena jų likusi ge-
resnės anglų k. pramokimo vie-
ta. Mūsų tėvų pareiga būtų iš-
vežti visus vaikus į tas stovyk-
las ir visai vasarai, nes vasa-
ros metu juos čia auklėja gat-
vė, bet ne tėvai. Stovyklų va-
dovybes turime griežtai parei-
kalauti, kad kiekvieną vaiką iš-
reikalaudyti kalbėti lietuviškai. Čia
negali būti talkoma jokių išim-
čių ar tai skautų, ar tai ateiti-
ninkų, ar tai Putnamo seserų, ar
pranciškonų, ar kitokia stovyk-
la. Stovykloje vaikai turi būti
tik iš lietuvių šeimoms ir tik lie-
tuviškai kalbantiesiems, bet neįmai-
šyta kaip Putname lietuviškai
nemokanti pranciškonė, ar kaip
pas pranciškonas vienas ispaniu-
kas ir pan. Kai atsiranda vienas
lietuviškai nemokantis, tai ir
visos stovyklos vaikai su juo kal-
ba bendra jiems žinoma kalba,
šiuo atveju anglų. Taip ir gery
norų stovykla pavirsta nuliutu-
vinimo židiniu. Lygiai taip pat
negali būti vietos stovykloje ir
tų lietuvių vaikams, kurie jau
nebekalba lietuviškai, o jeigu
juos priimame kartu, tai jie tu-
ri būti priversti tuojau išmokyti
lietuvių kalbą, prie jo priskirti
vyresnieji, kurie jį išmokyti ir
niekam neleisti jo kalbinti kitaip,
kaip tik lietuviškai. Čia reikia
kieto tėvų žodžio, bet ne tų moti-
nų, kurios, nors ir iš veiksmų
šeimos, bet atvažiavusios kalbina
savo vaikus angliškai ir rašo
laiškus angliškai, nors į univer-
sitetą pedagoginėms studijoms
atėjo dar nepriklausomybės me-
tais ir iki šiol padoriai angliš-
kai neišmoko; mūsų vienuolynų
vedamos mokyklos ir bendrabo-
čiai, jie šie būtų perdėm lietuviš-
ki, nereikėtų man jų ir liesti;
juos būčiau jungęs drauge su šei-
ma ir lituanistine mokykla. Vie-
nas tik Putnamo seserų bendra-
butis savo lietuviškumo ugdymą
atlieka, bet jų naudos jau tenka
klausti apie Kennebunką ir Ma-
rianapolį, kur šalia grynai lie-
tuviškai kalbančių yra ir kitakal-
bių. Ir jiems tenka taikinti anks-
čiau minėtų stovyklų reikalavi-

(Nukelta į 5 psl.)

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines
depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo
taupytojams išmokejom kiekvieną sutaupytą do-
lerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite
savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite at-
siųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto per-
siuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

AR KADA SURASIME 'AUKSINĮ VIDURĮ'?

(Atkelta iš 1 psl.)

Viena iš pačių svarbiausių klišių buvo ir tebėra -- per mažas, per retas, tik atsitiktinis ir nepilnas Australijos ir Amerikos lietuvių bendravimas, kaip ir kitų lietuviškų kolonijų pasaulyje bendravimas ir susižinojimas tarpusavyje. To nesant, viskas ilgai nei užsimiršta, išdyla, nutolsta ir prapūla. Geriausi draugai ir net artimiausi giminės, jei per dešimtmečius nesusitinka, nepamato, nei laiškais susirašo, -- nutolsta ir užmiršta vieni kitus, skirtingais pasidaro, svetimais ir kada nors vėl susitikę vos vos vienas kitą beatpažįsta.

Toks pavojus, laikui slenkant, grėsia ir pasaulio lietuvių bendruomenei, išblaškytai po kelius žemynus, jeigu ji rūpestingai nepašalins tarpusavio ryšių. O tai juk nebūtų labai sunkus ir varginantis uždavinys. Spauda yra pati geriausia ir patogiausia priemonė. Turiu galvoje knygas ir laikraščius. Jeigu knygos parašyti ir išleisti yra sunki ir brangi, tai straipsniais ir korespondencijomis susisiekti per laikraščius nėra kažkokia sunkenybė.

Ir lietuvių visuomenė užsienioose šiandien nebėra ta, kokia buvo prieš 60-70 metų, kada tik nedidelis iš lietuvių išveiktų būdavo pakankamai lietuviškai raštingas. Šiandien visur turime puikiausių lietuvių, visuomeniškai ir literatiškai išsilavinusių. O kodėl, pavyzdžiui, Amerikos lietuvių didesniuose laikraščiuose tiek nedaug žinių, rašinių ir įdomesnių Australijos lietuvių gyvenimo vaizdų? Amerikos lietuviai to apie jus negali padaryti, tą galite tik jūs patys. Amerikoje yra visokių krypčių lietuviškų laikraščių ir visokių krypčių lietuvių yra Australijoje. Negi tik tada mes galėsime skaityti Amerikos lietuvių laikraščiuose apie Australiją, kai prasideda koks ginčas, kokie nors partiniai ar pasaulėžiūriniai pasibūdymai? Ar nėra kitų bendresnių ir kilnesnių lietuviškų reikalų, apie kuriuos būtų galima parašyti? Jei žinių būtų daugiau ir pastoviai, tai bei pažintis būtų nuolatinė, tai bet koks kitas atsiradęs reikalas būtų lengviau sprendžiamas, negu jau būtų žinomas, populiariesnis, suprantamesnis.

Grįžęs anuomet iš pirmosios kelionės po Australiją ir Naująją Zelandiją, aš dar iš laivo stengiausi Dirvoje kiek plačiau aprašinėti savo įspūdžius ir pasakoti apie jus, ką patyriau. Vėliau tuos kelionės įspūdžius su rinkęs išleidau atskirą brošiūrą - knygą ir ją daug kur išsiuntinėjavu tiems ne tik po JAV ir Kanadą, bet ir Londoną, Vokietiją, Pietų Ameriką ir kitus kraštus, kurie gal Dirvos neskaityto, o tik kitus laikraščius. Man rodos, kad tai kiek turėjo prisidėti

ti prie platesnio Amerikos ir kitų kraštų lietuvių supažindinimo su jumis.

Žinau, kad tarp jūsų yra daug asmenų kurie rašo. Suminėsiu tik kelius: kun. Vasaris, ir dabar iš Londono atvykęs pas jus kun. Daukyns, kurio straipsnius skaitau Europos Lietuvoje, taipgi Zumeris, Mauragis, Šliogeris, Grigaitis, Pusdešris, kuriam atvežiau a.a. kun. Kungio portretą, Rūkštelės pieštą, toliau Jovaras, Kazokas, Krausas, Laukaitis, kuris daug rašo apie sportą jūsų ir mūsų laikraščiuose ir t.t. Na ir du jums žinomi ir garsūs jūsų vyrai -- rašytojas Pulgis Andriusis ir žurnalistas Vladas Radzevičius -- dar anos kelionės metu mano pakalbinti ir pažadėję savo plunksnomis prisidėti prie darbo pagyvinimo, savo žodį, nors ir nelabai greitai ištesėjo. Pulgio Andriusio linksmų rašinių mes dažniau gauname paskaityti Amerikos lietuvių laikraščiuose, Vlodo Radzevičiaus kiek rečiau... Bet jų pastangomis galėjome susilaukti jau stambesnio rašinių rinkinio apie Adelaidės lietuvių, kurį neseniai Amerikoje pasirodė išleisti, "Blezingelės prie Torrenso" susilaukė gražių ir tik teigiamų atbalsių mūsų spaudoje ir visuomenėje. Tai yra gera pradžia. Tas leidinys jau pasisklido tarp daugelio Amerikos, Kanados, Pietų Amerikos, Anglijos, Vokietijos ir kitų kraštų lietuvių.

Šalia to, galėčiau paminėti dar vieną visai asmenišką sumanymą, kuris pareikalavo šiek tiek darbo, bet drįsčiau sakyti - pasisekė. Kreipiausi į Amerikos ir Kanados lietuvių per spaudą ir asmeniškais laiškais, kviesdamas sudaryti Lietuviškos širdies Fondą ir pirmą pradžiai sudėti aukų Adelaidės lietuvių tautiniams namams padėti įrengti ir dar vieną kitą bendruomeninį lietuvišką kultūros reikalą jūsų šalyje paremti. Nenustebkite, jei tiems tikslams nesusiplaukė šimtas tūkstančių dolerių. Amerikoje tiek daug ir visokiems reikalams renkama iš lietuvių aukų, jog žmonės skundžiasi ir aukų rinkimas nėra per daug populiarus. Lietuviai pasiturinčiai gyvena, bet aukoja dažniausia vis tie patys, ir tai ne patys turtingiausieji. Tad jei atsikreipus su sirenka tūkstantis ar kitas aukų, mes laikome, kad buvo šio tokio pasisekimo.

AR SURASIME "AUKSINĮ VIDURĮ"?

Man čia rūpėjo labiau pasisakyti kai kuriais kitais klausimais, kam buvau specialiai kvietas. Man buvo pasiūlyta pagvil-denti pasaulio lietuvių bendruomenės visuomeninio ir kultūrinio veikimo vienybės reikalai, o su tuo ir vadinamasis vieningas

vadovavimas. O tai jau yra mūsų didžioji politika, tos politikos gairės, kas man, kaip paprastam ūkininkui, sukelia kiek baimės. Nes jei daugiau kaip per penkilią metų tų klausimų vis neišsprendė nei mūsų partijos, nei politikos profesionalai, jei Amerikoje tarp Bendruomenės ir politinių partijų, esančių ALT, buvo tiek ginčų, bėdų ir nelaimių ryšium su delegacijos sudarymu vykti į Washingtoną pasveikinti Amerikos prezidentą, -- tai, brangūs tautiečiai, jūs mandavanosite, kad aš tuo klausimu čia kalbėdamas tikrai turiu teisę būti neramus, o taip pat turiu teisę pripažinti, kad negalima iš manęs reikalauti duoti kokį stebuklingą receptą visoms ligoms iškart su penkiais lašais išgydyti. Tauta reikalauja ne partijų, bet žmonių, dirbančių darbą, kuris per tautą teikiamas žmonijai, sakydavo velionis Antanas Vagnaitis.

Ir aš neturiu kokios naujos, dar niekam į galvą neatėjusios ir niekur nepasakytos idėjos. Priešingai! Tos idėjos jau ne kartą, pvz., Amerikos lietuvių spaudoje būna pasakojamos. Ne planų mums trūksta, mano mieli, bet sugebėjimo tai vieningai įvykdyti, atiduodant savo geriausią valią ir pasiryžimą. Keletą tos rūšies idėjų turėjau progos plačiau išdėstyti dar prieš ketverius metus, kai dalyvavau atstovu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmajame Seime, įvyksiam New York'e 1958 metų rugpjūčio pabaigoje. Ten teko skaityti referatą apie mūsų kultūrinių ir politinių veiksmų bendradarbiavimą ir jų gaunamų lėšų panaudojimą.

Su džiaugsmu prisimenu, kad anas mano referatas didelių ginčų nesukėlė. Net būtų galima pasilaikyti įspūdį, kad jam dauguma pritarė. Tačiau pritarė kažkaip atbulai, be noro įsigilinti ir ką

nors realaus nutarti. Žinote, kaip yra: jeigu jūs suvažiavime iškelsite kokį pasiūlymą, kuris iš esmės gal būtų neblogas, bet dar trūksta apsisprendimo ir geros valios jį vykdyti, tai panaudojami du būdai -- arba tą klausimą perduoti toliau spresti komisijai, arba nukelti į pabaigą, kada jau pritrūksta laiko plačiau apsvaistinti, ir tada nieko kito nelieka, kaip "atidėti tolimesnei atečiai".

Taip maždaug atsitiko ir su mano referatu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seime. Jis buvo atidėtas į pabaigą ir paliktas svarstyti "tolimesnei atečiai". Ir jeigu taip, tai gal daug nenusikalsiu, jeigu keletą tų pačių minčių pakartosiu, nes esu įsitikinęs, kad jos nepaseno ir kažin ar kas iš šio suvažiavimo dalyvių tada yra buvęs New York'e.

Laisvųjų lietuvių bendruomenės pasaulyje turi daug uždavinių. Visi sutinkame, kad vieni iš svarbiausių yra du: pirmas, išlaikyti ir ugdyti lietuviybę, ir antras, talkininkauti lietuvių tautos išlaisvinimo bylai.

Per tą maždaug puanro dešimtmečio laikotarpį nuo praėjusio karo mes buvome dalyviai ar bent liudininkai įvairių pastangų išlaikyti lietuviybę užsienyje ir vesti Lietuvos išlaisvinimo akcijai. Tą darė užsienyje likusi Lietuvos diplomatinė tarnyba, politinių pabėgėlių komitetai, ypač Vlikas, o taipgi kai kurios veiklesnės rezistencinės organizacijos, vėliau Lietuvos Nepriklausomybės Talka, kitokios institucijos, o Amerikoje plačiai veikė bendrinė Amerikos Lietuvių Taryba, kuri mėgino atlikti ne tik savo pačios uždavinius, bet surinktomis aukomis finansavo ir kitas lietuviškas institucijas, ypač Vliką, kuris be lietuvių amerikiečių paramos šiandien iš viso mažai ką begalėtų padaryti.

Tų įvairių lietuviškų politinių bei visuomeninių sambūrių veikimą vieni karštai giname, rodome jų nuopelnus, kartais į padanges

keliamo, o kiti kritikuojame, pikta nupeikdame ir reikalaujame reformų. Tai natūralu judančiame gyvenime. Vieni ir kiti, be abejojimo, turime daugiau ar mažiau tiesos, tik gal reikėtų apgalvoti, kad mes laikui bėgant vis sunkiau pajėgiame surasti, kur būtų tas pats geriausias "auksinio vidurio" kelias. Jei lietuvių išveivija nori prieš istoriją užsitarauti, kad ją vadintų subrendusia bendruomene, tą auksinį vidurį rasti būtina jau dabar.

Politiškai subrendusi ir demokratiškai išnokusi visuomenė laikoma tokia, kuri supranta, kad auksinio vidurio kelias tarp interesų priešingumų ar ideologinių kraštutinybių yra tik protingo kompromiso ir sveiko susipratimo kelias. Jei to nesiektume ir nepasiektume, tai liktume tartum puslaukiniai fanatikai, kurie tepripažįsta tik savo kelią, savo liniją ir programą. Reiškia, būtume susiskaldę, pikčiausiai tarpusavyje kovojantieji ir tokiu būdu dar labiau mažinantieji savo negausias pajėgas.

BE TAUTINĖS KULTŪROS -- NEBELIKTŲ LIETUVIŲ...

Remdamasis savo suvėrę pusšimčio metų lietuviškos veiklos patyrimu Amerikoje, kur man, išskyrus kūdikiystę, teko praleisti visą savo gyvenimą ir matyti, kaip čia lietuviška bendruomenė būrėsi, augo, vėliau skirstėsi ir merdėjo; kada ji, jei susivienijusi, buvo stipri, o susiskaldžiusi nyko ir praradinėjo savo jaunąją kartą, -- aš priėjau kai kurių išvadų gal anksčiau, negu jūs įsitikinsite Australijoje.

Lietuviybę išlaikyti ir sėkmingai patarnauti Lietuvos laisvės bylai tėra vienas kelias, ar bent pats svarbiausias kelias -- tai suderinti ir sujungti mūsų politinę ir kultūrinę akciją. Ne tik Jungtinės Amerikos Valstybėse, ne tik Australijoje, bet visur, kur tik laisvajame pasaulyje yra didesnių ar mažesnių lietuviškų kolonijų, ir kur tik veikia kokių bendrinių lietuviškų organizacijų centrai ar skyriai.

Gyvenimo praktika man yra parodžiusi, kad lietuviybę išlaikyti ir Lietuvos laisvės bylai patarnauti yra vienodai būtinos visos priemonės ir kad jos turi viena kitą remti -- politinės, kultūrinės ir ekonominės. Aš negalėčiau nuspręsti, kas lietuviybę kartais būna svarbiau: ar kokio politinio memorandumo ir protesto įteikimas tarptautinėje konferencijoje arba svetimos valstybės įstaigai, ar pažymėtina lietuvių mokslinei bei meninei reprezentacijai, ar stambi lietuvių biznio bendrovė, kuri dirbtų ne tik asmeniškam pelnui, bet geru procentu paremtų lietuvių kultūrinius ir dvasinius reikalus, ar per knygą, kaip Barboros Armonienės (Leave Your Tears in Moscow), kurios jau trys laidos išėjo su 25,000 egz. ir apie tą knygą buvo Amerikos Life žurnale 1961 m., du-

ta daug vietos, žinant kad Life tiražas yra virš 6,000,000. Manau, kad suprantate, ką tais keliais žodžiais noriu pasakyti.

Tarptautinė padėtis tebėra tokia, kad Lietuvos laisvės bylai išspręsti vis dar reikia ir reikės laukimo ir kūrėbingos kantrybės. Laukimas gali būti nebeilgas, o gal ir labai dar ilgas, gi mūsų kantrybė tada turės būti kūrėbiškai aktyvi ir kone antžmogiška. Bet nėra kitų priemonių. Ir kaip tai ištesėti? Tokia ilga štam pa gali išverti tik dvasiškai ir kultūriškai išbrendusi ir vis auganti lietuvių išveivija.

Jeigu jaunoji karta negaus pagragauti jokios lietuviškos mokyklos, apygėrai ar visai gerai nemokės lietuvių kalbos, nepažins savo tautos ir jos garbingos istorijos, neturės pasiskaityti geros lietuviškos literatūros, nematys savo teatro, negirdės savos muzikos, dainų, kitokių meno manifestacijų, -- tai laisvajame pasaulyje nebeįsivaizduojama daugiau naujų lietuvių rašytojų, nei menininkų nei politikų, kurie būtų pasiryžę atkakliai ginti mūsų tautos laisvės bylą.

Kai prieš keletą metų Chicagoje per anksti mirė vienas iš JAV stambiausių ir politiškai aukščiausių išsilikusių Amerikos lietuvių veikėjų, mano artimas draugas, Antanas Olis, tai visi vienodai pripažino, kad šis vyras išliko kaip lietuvis ir stambiai tarnavo Lietuvos laisvės bylai daugiausia dėl to, kad gimė gerų lietuvių patriotų šeimoje, ir nors niekad Lietuvos nematęs, ją pamilo, įsijautė į lietuvių kalbą, meną, poeziją, dainą, ypač muziką. Lietuviu išaugo ir liko tik dėka lietuviškos kultūros ir meno, ir daug paaukojo savo širdies lietuviybę, nesuvirdamas "amerikoniškame katilė", kaip tūkstančiai ir tūkstančiai kitų lietuviškos kilmės jo bendralių.

Man rodos, kad visa tai labai aišku be didelių išvedžiojimų ir filosofijų. Tik ar mes čia Australijoje, Šiaurės ir Pietų Amerikoje, Europoje taip tvarkomės ir gyvename, kad išaugintume daugiau Antanų Olių ir kad lietuviškų bendruomenių veikimą padarytume stipriausiu ir naudingiausiu? Žinoma, kad ne! O tai tik nuo mūsų pačių priklauso.

Paimkime pavyzdžiui finansinę sritį, kuri yra visų mūsų organizacijų sėkmingo veikimo sąlyga ir pagrindas. Aš negalėčiau tiksliai ir pagal dokumentus apskaičiuoti, kiek nuo praėjusio karo pabaigos turėjo pajamų ir išlaidų, sakysim, dvi stambiausios lietuvių politinės veiklos organizacijos -- Vlikas ir Altas. Bet jeigu kas turėtų laiko įsigilinti, galėtų ir tiksliai suskaičiuoti. Dabar tik apskritai pasakoma, kad mažiausia -- pusė milijono dolerių, o kiti tvirtina, kad milijoną ir daugiau.

(Nukelta į 5 psl.)

DABAR...

4%

Taupmenos inėštos iki sausio 10 d. neša palūkanas nuo sausio 1 d. — 4%, kai inėšama pilniems metams — 3½%, kai su-
taupos laiko m o s trumpiau, nei me-
tus ir ne mažiau ketvirčiui metų.

Society NATIONAL BANK

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

ALĖ RŪTA
Kelias į kairę

Dirvos konkurso premijuotasis romanas

(33)

Kol Pranas buvo gyvas, mažai turėjau vilties šiuos namus kada nors pavadinti savais. Visiškai savais. Dabar drąsiau. Antanas to nesieks. Jis gyvena pasaulyje, ne namuose. Jo neįaudina saugumas, nei savo kampo šiluma. Šiuos namus jis lengvai atiduotų Marei.

Bet aš tebesu jo žmona. Ir pasitengsiu, kad apie skyrybas jis nebeprasitartų. Būsiu atsargi. Kur beiečiau išsiskyrusi? Mano amžiuje vėl gerai ištekti sunku. Už betko nenoriu. Antaną jau pažįstu. Su jo ydomis apsipratau. Kovoti su juo nesunku. Jei ir nepalengvina, tai lengvai su juo prasilenksiu, kad nesusidurtume. Greta Antano galiu turėti ir nuotykių. Antanas duoda man ne tik pavardę. Ir vardą: rašytojo žmona. Prie daktarės titulo bei pinigų ir tai neblogo. Galima gyventi. Galima susieiti su garsiais ir įdomiais žmonėmis. Namai su Antanu gali būti ramybės uostu. Gal tą uostą pasistatyti reiks man pačiai, bet Antanas gali būti užuovėja.

O tai man svarbiausia.

ŽEMĖ ATGYJA, ŽMOGUS NEBEATGYJA

Uvel, aš labai nemoku kalbėti. Bet daug galvoju. Kiblinkščiuoju sau apie namus, o mintys teka ir teka. Tarytum tavo galvoj būtų kokia versmė, o iš ten upeiliai ištektų. Apie viską. Galvoju apie jaunystę, apie šunelio išmintį. Apie ūkio darbus ir Prano mirtį. Gal-

voju apie moterį. Apie savo moterį ir dukterį Bartienę. Gražu, kai moteris jauna ir sveika. Proto pas jas tai nedaug. Nagi, apie namus tvarkytis užtenka. Kitiems reikalams -- arba jos per daug kišasi ir viską sugadina, ar abuoju metu užmuša reikalą ir sumanytoją. Per jas ūpo nustoja. Na, ką darysi. Be moterų negimtų ir vyrai. Gal savo sūnams visą išmintį jos ir atiduoda. Galvoju sau vienas ir apie juokingus dalykus. Kartais įlenda galvon klausimas: iš kur atsirado saulė ir žemė; arba: yra Dievas, ar nėra?

Tai gi, yra Dievas, ar nėra? Namie, Lietuvoj, niekas taip nei neklausdavo; turėjai melstis, turėjai Dievo bijoti. Ir bijodavom. Tenai visa būdavo šventa. Šventa ugnelė, šventa sekma diena, šventas duonos kšnis. Atsimenu, mama su rykšte per nuogas šlaunis užkirto, kai supykęs numečiau pasuolin apžiedėjusios duonos žiauberę. Ir tėvas apniūksodavo, kam bažnyčioj dariausi. Tai gi, visa šventa. Šventa bažnyčia, šventas kunigėlis, šventos žarijos krosnis, negali nešvari vandeniu užlieti... O tų maldų, maldų! Klūposi ant kietos aslos, klūposi, klūposi... Rožančius, valandos, šventos giesmės... Ir poterius balsiai, drauge su visais... Kai pats vienas kalbi, gali nors nusnausti... Ir tai motutė pastebėdavo! Tuoj duodavo į kuprą, kad gundantį velnią nubaidytų.

Tai gi. Niekas mums tada nesakė, ar yra Dievas, ir kaip Jis yra. Turėjai baimingai Juo tikėti ir kiekvienam žingsny Jį garbinti. Tokie tie mūsų žmonės.

U! Pavargau. Eisiu atsipūsti. Nuverčiau stirtą šiaudų į kitą daržinės pusę. Seniai Pranas murmėdavo, kad klūva. Ant paties tako. Ar vandenio prisipūrpavęs telikuams neši, ar ko skubiai tarp tvartų ir daržinės subėgioji, vis turi lanku aplenkiti. Trukdo. Pranas dėdėjo pats nuverst. Nebeprisirošė. Pernykščiai šiaudai. Kai pradėjau verst, vis buvo Pranas akyse. Paskui -- ne tik šiaudus, ir mintis verčiau į kitą pusę. Pailsėsiu, eisiu vėl prie darbų.

Uvel, aš galvoju, kad nėra Dievo. Tik žmonių išgalvota. Pasidaro Jį, kam reikia. Kunigai -- dėl biznio, moterėlės -- kad varguose turėtų į ką šauktis. O jeigu Jis ir yra, -- ką žinai, -- tai ne mūsų, nei kunigų biznis. Gyvenk, kaip žmogus, tai ir Dievui patiks.

Kunigams -- tik duok! Krikštykis -- duok. Pačią įsigyk -- duok. Eik bažnyčion, tai ne tiek Dievui melskis, kiek duok jiems uždirbti. Kas savaite, kas šventę duok. O tų šventų dienų! Visokių išgalvota. Tik duok jiems pinigų. Ir centu neatstums! Ne. Duok vis popieriniais.

Nusispjauju į šiaudais apdraikytą žemę. Seilė sunkias, reiškia, jau pašalas išėjęs, jau pavasaris čia atžygiuoja. Dirva ištroškusi lietaus. Sniegas seniai pradingęs, bet kasrytinės šalnos dar nudvelkia laukus šalčiu ir drėgmę iščiulpia. Rytys vėjas, o kartais ir ilgiau dienomis flykstelėjusi saulė irgi nusašina dirvas. Kad tai palytų! Su griauštiniais, žemei su dangum susimaišant, vėjui medžių šakas laužant... Arba kad taip pradėtų pavakariu dulkėti ir tykioti, per visą naktį, gal ir kitą pusdienį... Taip smulkiai, vos juntamai, kaip šykštus klebonas krapylu prieš sumą... Per naktį ir dieną taip įmerkty, taip įslapintų... Tai būtų žaliavimo! Tai kvėpėtų žemė! Aš tik einu per laukus, ir net man krūtinė kilojasi... Tarytum atjaunėjusi. Lyg močia, kai vaikus naujam gyvenimui laimina... Tik beriu grūdus, tik beriu... Žemė kvėpuoja, dūsauja, lyg tai kenčia, lyg džiūga... Aš nežinau, kaip pasakyt, bet aš jaučiu.

Tai žemė. Lietuvoj, ar čia. Žemė -- mūsų gimdytoja ir išlaikytoja. Ir, kai numirsim, -- sūpautoja, migdytoja po velėna... Žemė, motinė. Lietuvoj -- lyg ir malonesnė, lengvesnė. Bet gera ir čia! Derlių duoda, švelniai priglaudžia.

Uvel, tas melagius radijas: žada žada lietu, ir vis nēr...

(Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Tautinės Sąjungos 12-to skyriaus narių metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, sausio 13 d., Karpių namuose, 345 E. 222nd St., 3 val. po pietų. Nariai prašomi gausiai dalyvauti. Bus renkama skyriaus nauja valdyba 1963 metams ir aptariama kiti skyriaus ir organizacijos reikalai. Šiomet vasarą įvyks ALT Sąjungos dvimetinis seimas.

• Organizacijos prašomos paskirti po atstovą į Lietuvos Kultūrinio Darželio Sąjungą. Sąjungos metinis susirinkimas įvyks vasario mėnesį.

• Klaipėdos krašto atvadavimo 40 m. sukakties paminėjimą Clevelande ruošia LVS Ramovė. Minėjimas įvyks Lietuvos salėje sausio 13 d., 11:30 val., sekmadienį. LVS Ramovė Clevelando skyrius kviečia visuomenę minėjime skaitlingai dalyvauti.

• SLA 14 kuopos susirinkimas įvyks sausio 8 d., antradienį, 7 val. vakare, Lietuvos salės svetainėje. Darbotvarkėje: Kuopos veiklos 1963 m. plano aptarimas, parengimų komisijos sudarymas ir Kuopos izdo 1962 m. apyskaita. Taip pat bus aptariami ir kiti Kuopos dienos reikalai bei sumanymai. Kuopos nariai, kuriems leis laikas ir galimybė, prašomi susirinkime dalyvauti ir sumokėti savo duokles.

• Reikalinga moteris lengviems namų darbams ir vaikų priežiūrai. Reikės gyventi kartu (Euclido rajone). Skambinti telefonu: 486-0382. (2, 3, 4)

PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 12 D. Balfas rengia Dan Kuraičio paskaitą apie Lietuvą ir filmų vakarą šv. Jurgio parapijos salėje.

SAUSIO 19 D. D. Stankaitytės ir St. Baro koncertas. Rengia Ateities Klubas, Slovėnų salėje.

VASARIO 2 D. Pilėnų tunto skautų tėvų ir rėmėjų vakarabalius, šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 3 D. LSS jubiliejinį metų sueiga šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 9 D. Lietuviams būdžiams remti valdyba rengia blynų balių Lietuvos salėje.

VASARIO 17 D. rengiamas Vasario 16 šventės minėjimas, 10:30 val. pamaldos abejose liet. parapijų bažnyčiose. 5 val. vak. iškilmingas minėjimas naujoje liet. parapijoje, Rengia Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando Skyrius.

VASARIO 23 D. L.T.M. Čiurlionio Ansamblio koncertas-balius šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 17 D. Balfas rengia pietus šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 27 D. L.T.M. Čiurlionio Ansamblio metinis koncertas naujos parad. salėje.

BALANDŽIO 20 D. Vysk. Valančiaus Lituanistinės mokyklos metinis vakaras-balius šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 20-21 D. XIII-jų š. Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių krepšinio ir tinklinio varžybos.

GEGUŽĖS 4-5 D.D. Korp!Neo-Lithuania ruošia V. Raulinaičio meno darbų parodą. Atidarymas geg. 4 d.

GEGUŽĖS 4 D. Dirvos pavaršarinis koncertas-balius Slovėnų salėje.

PRIVALO PARDUOTI!!!

3 miegamų mūrinis bungalov, rūšys, papildomas šeimai kambarys, 1½ garažo.

RE 1-9470

Lietuviškos druskos įsūdymas

(Atkelta iš 3psl.)

mai, jų turi reikalaoti tėvai ir kartais vaikai (Marianapolyje lietuvų k. įvesta mokinių reikalaivimu; Kennebuncke seniau ji buvo privalomas dalykas, tačiau iš mokinių matyti, kad jos dar tiek neišmokinama, kiek mes nenulietuvėję norėtume, nors ten tėvų pranciškonų daug dėmesio liet. kalbai skiriama ir vis daugiau kalbų bei pasisakymų spaudoje. Nežinau, kiek jie tikri. Bet čia kalti esame mes patys, tie, kurių dukros ten renkasi. Girdžiu, nors netikiu, kad viena sesuo kazimierietė atėmė maldaknygę. Jei taip, kur buvo jos tėvai, kodėl nepaklausė vienuolyno vadovybės ir jų kapeliono: kur yra toks Bažnyčios kanonas ar kitas potvarkis, kad negalima melstis gimtąja kalba, šiuo kartu lietuvų kalba? Jei tokio potvarkio nėra (o jo tikrai nėra), tai kas suteikė seserims teisę atimti tas maldaknyges, kas suteikė teisę nepasitikėti Lietuvos bažnytine maldaknygės aprobatą? Aš tikiu, kad tą pačią maldaknygę ta pati sesuo atnešė vidurnaktį namo, nes jų kapelionas suprastų tikrai, kad toks klausimas keltimas liudija, jog toks tėvas paklaus ir toliau, t.y. nuo ko priklauso visuotiniai Kat. Bažnyčios pastoraciniai nuostatai, ir pačios seserys susiras primirštus vienuolijos steigimo nuostatus ir kt., atsikas ir pasiskaitys kanonus, Apaštalių Sosto aktus, ir pačią, o toliau tais klausimais nebeteiks skųstis, nes visi pastoraciniai nuostatai paremti gimtosios kalbos reikšme ir reikalavimas labai aiškus -- katechizuoti vaikus gimtąja tėvų kalba, nes tėvų kalbos paneigimas veda į bedievišumą.

Antra, skundžiamės, kad ten juokiamasi iš Lietuvos k. Jei taip, kur tie tėvai, tą girdėję? Kodėl jie nepaklausė vienuolyno vadovybės, ar prisimenate 10 Dievo įsakymų ir ketvirtąjį įsakymą? Jis nėra dviprasmiškas, bet kalba labai aiškiai -- Gerbk savo tėvą ir motiną, taigi gerbk ir savo tėvų kalbą taip pat. Kur yra kanonų ar kitas nuostatas, kad katalikui reikia išsižadėti gimtosios kalbos? Ar tas žmogus, kuris paneigia ketvirtąjį Dievo įsakymą, iš viso dar yra katalikas, ar dar jis yra gyvas krikščionis? Ar toks vienuolynas paneigęs šį reikalavimą, nėra bekuris sekta, būtent, kad Dievas tesupranta tik angliškai? Jei tuos duomenis turėdamas nors vienas katalikas tėvas būtų paklausęs mūsų aprėkiamas nulietuvėjusias seseris, esu tikras, kad jau tą patį vakarą jos melstųsi ne tik už nukrikščionėjusių sugrįžimą, bet ir už nulietuvėjusias, o paneigusį savo gimtąją kalbą tuo būdu, kaip aš kėliau, jau klūpėtų prie klausyklos. Bet kai daugelis mūsų tėvų patys prašo ne-

kalbėti su jų dukromis lietuviškai, ir buvusios gana lietuviškos seserys apsinėša aplinkos dulkėmis, o kitos -- vietos kalbai palinksta, nes per daugybės darbų gal jos nebeturėjo laiko pakankamai ketvirtąjį Dievo įsakymą iki galo išmąstyti.

Lietuviškajam švietimui turi reikšmės ir sava parapija su lietuviškomis pamaldomis - pamokslu. Bet mes reikalaujame iš parapijos lietuviškumo, ypač atokiau jos esantieji, pamirštame viena -- ateiti į bažnyčią ir pasižiūrėti, jei melstis dėl kurių priežasčių užmiršome, štai mūsų Bostone šiemet prel. Virmauskis, dėl kurio lietuviškumo tikrai nereikia abejoti, pakvietė tėvą dr. V. Gidžiūną lietuviškoms misijoms pravesti. Atėjau į jas vakarais. Vieną vakarą pasižvalgiau ir mačiau mažiau penkių dešimtų vyrų, kurių tarpe didžioji dalis buvo senųjų ateivių, jau seniai žilo plauko sulaukusių. O kur buvo mūsų vadinamieji naujai atvažiavusieji, dar save katalikais ir veikėjais šaukiantieji? Kaip ilgai galima lietuviški pamokslai sakyti tuščioms bažnyčios sienoms? Kaip atrodo lietuviškos pamaldos vienoje Lietuvos bažnyčioje New Yorke, kur dar tebegiedama ir šv. Dieve lietuviškai per kiekvieno sekmadienio lietuviškas mišias, jei dažnai susirenka tik 7-8 žmonės? Kaip gali tokia parapija ilgai išsilaikyti iš Lietuvos, ei mes pasukame į kitas, angliško pamokslu pamaldas (ten renkasi New Yorke portarikičiai, negrai ir kt.), ar svertimų parapijų bažnyčias? Tegu atsako patys štkautojai ir visoki deklamatoriai. Šiaip mūsų parapijos ir pamokslai tikrai bus lietuviški, kai mes į jas susirinkime, kaip pasitaikysime klaurų mokyklos stogą, kurioje ir mūsų lituanistinė mokykla prisiglaudusi, tada nereiks kaltinti parapiją "nulietuvėjusiu" klebono, to klebono, kuris savu laiku, dar mums čia nesant, steigė vasaros metui lietuviškas mokyklas, pats mokė lietuvų k. ir t.t. Ir jei mes norime, kad mūsų parapijos taptų pilnutine lietuviško švietimo pagalbine institucija, turime mes patys jas surasti, nes vienos parapijos ir klebono kvietimo ir šauksmo -- Ateikite! -- neužtenka, reikia joje būti, o būti per pamaldas ir su savo skatiku, didesniu negu 15 ct. sumokėtu įeinant. Todėl ir šie mūsų kaltinimai kitiems, sugrįžta vėl mums. MŪSŲ LIETUVIŠKUMAS TOKS KOKIE MES PATYS ESAME. Jei nutautėjome dabar atvažiavusieji patys, tai ir visas lietuviškasis švietimas tėra merdėjimas, bet, jei atsiminsime, kad čia atvažiavome ne mirti, bet ir toliau lietuviais gyventi, tai savo lietuviškąją druską persirinkime ir naujai pasisūdydysime, o Aisčio žodžiais tarant, susirasime mūsų motinų į škaplierius įsiūtą tėviškės žemę.

AR KADA SURASIME 'AUKSINĮ VIDURĮ'?

(Atkelta iš 4 psl.)

Sutiksime, kad dalis tų stambiųjų išlaidų politiniams ir informaciniais reikalams buvo būtinos, neišvengiamos ir naudingai sunaudotos. Kita dalis išlaidų kels abejonių. Čia yra questions of opinion: vieni mėgins tai pateisinti, kiti stačiai sakys, kad daug pinigų be naudos ir reikalo kasmet buvo išmetama "kaip į balą". Aš taip pat esu įsitikinęs, kad mažiausia pusė tų išlaidų, skirtų vadinamos "politikos" reikalams, nebuvo būtinos ir nedavė atitinkamos naudos. Jei jos būtų planingai skirtos, pavyzdžiui, lietuviškų mokyklų vadovėliams parengti ir išleisti, vienam kitam geros kokybės garsiniam filmui Lietuvos reikalais paruošti, keiloms tikrai rimtoms ir vakarietiško standarto reikalavimus atitinkančioms knygoms didžiosios mis kalboms paruošti ir išleisti apie Lietuvos istoriją, nepriklausomą Lietuvą, jos kultūrą, politinius reikalus ir išsilaisvinimo kovą, tai nauda būtų buvusi žymiai didesnė, nuolat reikalinga ir nepraeinanti su ta diena. Pusė milijono ar nors ketvirtis milijono tiems reikalams čia būtų galėję daug padėti. Todėl nebe dabar, bet jau nuo daug anksčiau viso laisvojo pasaulio lietuviai turėjo suprasti ir nutarti, kad iš aukų surenkamos lėšos turėtų būti skiriamos ne tik politikos ar politikavimo reikalams, bet ir lietuvų kultūrai, menui remti.

BENDRUOMENĖ NE TIK TAVO AR MANO -- BET MŪSŲ VISŲ.

Sukūrimė Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir jos padalinius beveik visuose laisvojo pasaulio lietuviškų kolonijų didesniuose centruose. Laisvanoriškai ir geravališkai sutarėme, kad jos keltų sudarys lietuvybės išlaikymą ir stiprinimą kiekvienoje vietoje ir bendra pagalba tėvynės laisvės bylai. Svarbiausia supratimo vieta čia yra, kad tu esi lietuvis ir tavo veikla yra lygiai brangi lietuvų tautos labui, o ne tai, kokiai partinei ar religinei grupei tu priklausai ar visai nepriklausai.

1906 m. liepos 31 d. B.K. Balutis parašė sekančią poemą savo draugui Sapranui, vėliau buvusiam medicinos daktaru:

Idėjos, jei didžios, nemiršta kaip žmonės!
Jos tveria per amžius ilgus!
Bet neina kaip saulė šviesi be karionės:
Tai audra, ką mėto žaibus!

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.
Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.
Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".
ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

GERAS MŪRINIS VIENOS ŠEIMOS NAMAS

Prie Warrensville Center ir Cedar Ave. (Cleveland Hts.). Gazo pečius, mūrinis garažas. Galite pirkti su mažu įmokėjimu ir tuojuo įsikraustyti, nes namas jau yra laisvas. \$17,900.

2 Salūnai su likerio leidimais, taip pat Cleveland Hts.

Geros pajamos! Geros vietos! Parkinimas automobiliams. Už vieną iš jų prašo \$35,000, o kitą jūs galite pirkti tik už \$17,500.

J. SIRVAITIS
WM. T. BYRNE REAL ESTATE

MU 1-6100 — office,
KE 1-4080 — home
(2, 3, 4)

Toliau rašė savo draugui: Atmink visados šiuos žodžius, kada pradėsi abejoti bėkovo darna už prakilnius, šviesius idealus! Tėramina jie tave visad ir tebūnie tavo vadovu.

Australijos lietuvių Bendruomenė, sunkiai ir pionieriškai įsikūrusi šiame toliamame ir idomiame žemyne, buvo mums, kitiems lietuviams, gražiu pavyzdžiu, kokia didelė ir galinga galėtų būti Pasaulio Lietuvių Bendruomenė. Aš tikiu ir karštai linkiu, kad ji sėkmingai išgyventų savo kildikstės skaudulius, rastų ir išlaikytų lietuviškos vienybės dvasią ir kaip uola stovėtų šiame naujame žemyne, kuriame dar prieš šimtmetį lietuviško kraujo žmogus buvo beveik nematytas ir jo žodis negirdėtas.

Visa tai gali įvykti ir tai priklauso nuo jūsų pačių. Ir jeigu tai įvyks ir jeigu tik Praamžius mudu vis dar laikys šioje žemėje, gali atsitikti, kad mudu ir trečią kartą susibausime dar vienai kelionei į vaisingą lietuvišką Australiją atgaivinti savo dvasią ir pasigerėti skaisčiais jūsų lietuviškos širdies jausmais... dėkui.

DIRVOJĘ GAUNAMOS — ir galima užsisakyti paštu — šios knygos:

R. Spalis — Ant Ribos \$5.00
Br. Raila — Tamsiausia prieš Aušrą\$5.00
Br. Raila — Iš paskendusio pasaulio\$5.00
J. Gliaudos — Ikaro Sonata2.00

Varpai Skamba —
St. Būdavas\$2.50
Meškiukas
Rudnosiukas\$2.00
Trys Sakalai —
A. Vambutas\$2.00
Priesaika — Alė Rūta \$3.25
Gulbės Giesmė —
J. Grinius\$3.00

Lietuva Tironų
Panėiuose\$2.00
Žiobriai Plaukia —
J. Švaistas\$2.50
Lithuania Trough
The Ages\$3.50
Crosses, V. Ramono
romano vertimas\$4.00
Leave Your Tears
in Moscow\$3.95

Visa eilė kitų Draugo, Karvelio, Terros, Nidos išleistų knygų.
Teiraukitės — knygų reikalui suteiksime visas informacijas.

DEATH NOTICE

BAHTSAVAN

Bahtsavan, Frank, beloved husband of Maria, (nee Myresia) father of Jennie Proakis, of Penn. Olga grandfather of 3 brother of Milenia & Caliope. Jan. 1, 1963. Res. 1123 East 78 St. Family will receive friends at THE BRICKMAN & SONS SUPERIOR FUNERAL HOME 7204 Superior Ave. 7-10 P. M. Wednesday, & 2-4 & 7-10 P. M. Thursday services. Friday, Jan. 4, 1963 at St. Constantine & Helen Church (3352 Mayfield Rd.) at 1:00 P. M. Interment Greek Orthodox Cemetery, Aurora Rd.

ENGEL

Engel, Billie Mae, (nee Cadman), beloved daughter of Mrs. Mae Cadman, mother of Evelyn Engel, sister of Mrs. Edith Gaglione, William, Mrs. Jessie Koprowski & David. Family will receive friends at THE BRICKMAN & SONS SUPERIOR FUNERAL HOME, 7204 Superior Ave. 7-9 P. M. Wednesday & 2-4 & 7-9 P. M. Thursday. Funeral services Jan. 4, 1963 at 11:00 A. M. Interment Highland Park Cemetery.

GAHLKA

Gahlka, Gertude Ann, beloved wife of the late Edward A. mother of Edith Krauss, & grandmother. Jan. 3, 1963. Late res. 26981 Shirley Ave., Euclid. Services Interment at Saginaw, Michigan. Sat., Jan. 5, 1963. For further information call BRICKMAN & SONS EUCLID FUNERAL HOME 481-5277.

HELP WANTED MALE

BURNING MACHINE OPERATOR ACETYLENE STRUCTURAL FABRICATION.

BARTLETT-SNOW-PACIFIC
6200 Harvard
(2, 3)

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ANNOUNCING

NEW RATE

STARTING

January 1, 1963

4¹/₂%

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

on all deposits made by

January 15, 1963

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000.00

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

UŽSAKYKITE GĖLES TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvės — 431-6339

6901 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5¹/₄% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

KAS IR KUR?

DIRVOS SKAITYTOJŲ DĖMESIUI!

Dar kartą primename mieliems Dirvos skaitytojams, kad nuo 1963 m. sausio 15 d. Dirvos prenumerata yra \$11.00, pusei metų \$6.00. Vienu doleriu pakeltoji prenumerata leis Tamsoms įsigyti Vilties išleistas knygas su 1 dolerio nuolaida.

Adresuojant laiškus Dirvai, prašome nepamiršti, kad nuo sausio 7 d. veikia naujas pašto tarifas — paprastiems laiškam 5 c., oro paštu 8 c.

• **Svetimšalių registracija.** Neturintieji JAV pilietybės privalo pranešti savo adresus, užpildant specialias korteles. JAV Imigracijos ir Naturalizacijos įstai ga praneša, kad sausio mėnuo skiriamas tai registracijai. Registracijai kortelės gaunamos pašto įstaigose. Jas užpildžius, negalima jų išsiųsti paštu, bet reikia asmeniškai grąžinti pašto įstaigon.

Neužsiregistravę bus baudžiami.

• **Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 45 metų sukakties proga,** lietuviškos muzikos koncertas įvyks š. m. vasario 10 d., 4 val. vak. Chicagoje Jaunimo Centro didžiojoje svetainėje. Programoje lietuvių kompozitorių kūriniai, kuriuos atlikti pakviesti solistai iš Chicago ir Cleveland, Ohio. Chicago lietuviško sios visuomenės patogumui pakvietimai į šį koncertą gaunami Drauge, 4545 W. 63 St. Telef.: LU 5-9500; Terroje, 3237 W. 63 St. Telef.: 434-4660; Marginiuose, 2511 W. 69 St. Telef.: PR 8-4585; Daina, 3321 So. Halsted St. Telef. CL 4-5665 ir pas Grądinską, 2512 W. 47 St. Tel.: FR 6-1998.

Kiekvieno lietuvių patrijoto pareiga tebūna tą dieną dalyvavimu šiame koncerte pagerbti Lietuvos istorinę sukaktį. Koncertą rengia Vyresniosios Giedrininkės.

• **S. Lozoraitis,** Lietuvos ministeris Prancūzijoje, būdamas tarnybos reikalais Paryžiuje, lankėsi užsienio reikalų ministerijoje ir dalyvavo Prancūzijos-Pabaltijo draugijos valdybos posėdy. Susitaręs su Pavergtųjų Europos Tautų organizacija ir Lietuvos Laisvės Komitetu jis turėjo eilę pasikalbėjimų liečiančiais Pabaltijo valstybes klausimais su įvairių kraštų parlamentu nariais, suvažiavusiais į Vakarų Europos Bendruomenės susirinkimą Paryžiuje.

Prancūzijos — Pabaltijo draugijos gen. sekretorius suruošė Pabaltijo valstybių atstovams pusryčius, kuriuose dalyvavo min. S. Lozoraitis, Estijos ministeris K. Pusta, Latvijos chargé d'affaires a. i. K. Berends, Lietuvos pasiuntinybės patarėjas J. Baltrušaitis, draugijos garbės pirmininkas Prancūzijos parlamento užsienio reikalų komisijos pirmininkas M. Schuman, draugijos pirmininkas senatorius gen. Ganeval ir kiti parlamentariai.

• **S. Girdvainis,** Lietuvos ministeris prie šv. Sosto, buvo priimtas popiežiaus Jono XXIII bendroje audiencijoje su kitais diplomatiniais misijū šefais ir pateikė šventajam Tėvui Kalėdų bei Naujųjų metų linkėjimus Lietuvai ir savo vardu.

• **Gauta žinia,** kad gruodžio 20 d. Lietuvoje mirė **Mykolas Augustinavičius** Petro (gyv. Toronte), Juozo (gyv. Clevelande, ir a. a. Pauliaus Augustinavičių (Augiaus) tėvas. Motina Ona mirė pernai spalio 20 d.

• **Dail. V. Balukienė,** entuziastingai pritarė tam, kad liet. vaikų vienintelis žurnalas "Eglutė" turi būti jaunam skaitytojui patrauklus ir puošnus, sutiko laiks nuo laiko jų numerius savomis iliustracijomis papuošti. Vasario mėn. "Eglutės" medžiaga bus iliustruota dail. V. Balukienės piešiniais.

Brangiai motinai

STEFANIJAI PAULIUKONIENEI

mirus, RICHARDUI PAULIUKONIUI, jo šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Vladė Maciejauskienė
Pranė Blumentalienė

A. A.

Dipl. Teisininkui

SABINUI GAUBAI

netikėtai mirus, jo žmonai, sūnui ir dukrai gilią užuojautą reiškia

V. Činikas
H. Kmitas

Garbingam Lietuvos ūkininkui

ANTANUI STEIKŪNUI

mirus, našlę ELENĄ STEIKŪNIENĘ, dukteris ELENĄ POČIENĘ ir SOFIJĄ STEIKŪNIENĘ, sūnų JONĄ STEIKŪNĄ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučia

Dr. Juozas ir Eugenija Bartkai

Kalėdų senelis su vaikučiais, svečiais ir rengėjais Alvudo suruoštoje Chicagoje kūčiose.

V. Noreikos nuotrauka

ŠAUNIOS ALVUDO KŪČIOS CHICAGOJE

Gruodžio 23 d. Alvudas surengė Chicagoje bendras visiems lietuviams Kūčias, į kurias atsilankė virš 600 žmonių. Gražiai parengtoje salėje svečiai buvo sodinami šeimomis prie stalų. Dėmesį kreipė įspūdingai įrengta prakartėlė. Jos kalėdinę simboliką vaizdavo natūralaus dydžio figūros su lietuviškais rūbais, sustatytos berželių ir eglių pynėje su užrašu -- Sveiki sulaukę šv. Kalėdų!

Kūčių vaišes atidarė Alvudo pirmininkė E. Pakalniškienė.

Kan. V. Zakarauskas, sukalbėjo maldą. Po maldos buvo padalintos plotkelės, gautos iš Lietuvos O. Alginienės rūpesčiu.

Oficialiai programos daliai vadovavo Z. Juškevičienė, o meninę programą gražiai pranešinėjo moksleivė Žibutė Jūrėnaitė.

Liet. Gener. Konsulas P. Daužvardis savo kalboje išskėlė kūčių -- lietuviškų tradicijų reikšmę.

Kun. A. Trakis ir kun. Šeštokas paryškino kūčių prasmę.

Dr. O. Vaškevičiūtė kalbėjo apie Alvudo dirbamą darbą.

Alice Stephens mergaičių oktetas pagiedojo penkias kalėdines giesmes, pačiai muzikai akomponuojant. Ypač gražiai sugiedojo Tyliąją naktį ir Piemenėlius.

Po to sekė vaikų meninis pasirodymas. Gražiai buvo suvaidinta -- Tyliąją naktį, vaizdelis iš tremtinių stovyklos gyvenimo, kurį pagal J. Rūteno žodžius scenizavo mok. M. Šulaitienė, režisuojant aktor. A. Brinkai, Vaikų teatro direktoriui.

Vaidino šie vaikai: A. Pakalniškis, D. Petersonaitė, J. Duškaitė, G. Gasnerytė, V. Šabeskytė, V. Gasnerytė, J. Čepaitė, V. Žygas ir A. Čepas. Pianinu skambino muz. J. Bertulis. Akordionu pritarė R. Stitilytė. Dekoracijos J. Minėgos, Grimmas aktor. E. Blandytės.

Eilėraščius deklamavo: R. Čepaitė, V. Šabeskytė ir D. Petersonaitė.

J. Gečiūtė pašoko Gėlių šokį ir kartu su sesute Vidute padainavo -- Aš atsimenu namelį ir Čiūčia liulią.

Atkeliavus Kalėdų seneliui, aktor. V. Juodkai, su dovanų maišu, toliau sekė vaikų žaidimai prie eglutės. Kalėdų seneliui vaikų teatro choras, ved. mok. K. Čepienės, padainavo keletą dainelių.

Šis kūčių rengimas paliko gražų prisiminimą mažiesiems ir vyresniems. Visi maloniai praleido laiką, pabendravo lietuviškoje aplinkoje.

LOS ANGELES

Mirė S. Gauba

Sausio 2 d. nuo širdies smūgio mirė dipl. teisininkas Sabinas Gauba, sulaukęs tik 54 m. amžiaus, nepriklausomybės laikais Lietuvos buvęs Skuode notaru ir vėliau Kretingos apylinkės teisėju.

Kilęs nuo Marijampolės, buvo Korp. Sudavija filisteriu ir vienas iš Korp. steigėjų.

Vėlionis prieš 3 metus su šeima persikėlė iš Australijos ir apsigyveno Los Angeles mieste.

Alvudas Chicago lietuvių visuomenėje yra išvaręs gilią kultūrinę vagą su reikšmingomis paskaitomis, keliant visapusišką vaiko ugdymo klausimus ir šeimos darnumą.

Tenka paminėti ir šių kūčių organizatorius, pagrindinė šių vaikų organizavimo ašis buvo dr. J. Adomavičius, Alvudo įkūrėjas ir jo idėjų puoselėtojas. Talkininkavo: P. Jurėnas, A. Kirvaitytė, J. Slabokas, A. Pakal-

niškis, P. Šulas. Ypač didelių darbų prisidėjo kruopščiosios šeiminkės pagamindamos skanūs ir taip skaitlingus valgius, vadovaujant M. Bosienei su būriutalikininku.

Alvudui už gražias kalėdines vaišes ir prasmingą praėjusių metų veiklą tenka palinkėti Naujų Metų pradžioje sėkmės ir iš-tvermės.

Povilas Kūpėnis

Alvudo suruoštoje Chicagoje kūčiose meninės programos pranešėja Žibutė Jūrėnaitė publikai pristato jauniausias dainininkes Ireną ir Vidutę Gečiūtes.

V. Noreikos nuotrauka

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

Viešėjo Bostone

Šventėmis iš Montrealio pas savo gimines buvo atvykę Adomaičiai. Jie dalyvavo inž. K. Kriščiukaičio anūkės Kristinos-Onos krikštynose. Krikštatėvais buvo Ona ir Ant. Vilėniškiai.

Iš Toronto buvo atvykęs Edv. Mickūnas su šeima. Šventės praleido pas tėvus ir brolius. Ta proga pakrikštijo Rimo dukrą — Dajaną. Krikštamotina — Ilona Berūnaitė.

Al. ir Ant. Gastaičiai turėjo svečių iš New Yorko. Aplankė sūnus su šeima ir Arūnai.

• **Stasės ir Ernesto Šmitų** žentas daktaras su šeima išvyko vienam mėnesiui atostogų į Argentiną. Nesenai Šmitų namuose — 250 Ashmont St., Dorchester, Mass. atidarytas moderniškas daktaro kabinetas. Švenčių proga Šmitus ap-lankė svečiai Antanas Dam-

brauskas su žmona iš Philadelphia. Šeimininkai praleido šventes tarp raseiniškių. E. Šmitas buv. Raseinių burmistras.

• **V. Stelmokas su žmona** šventės praleido pas žentą inž. Romą Veitą Pittsburghe. Stelmokas turi savo namų pirk. pard. ir draudimo įstaigą So. Bostone.

Nauji draugijos vadovai

Lietuvių Piliėčių Draugijos So. Boston vadovybės rinkimai įvyko gruodžio 20 dieną. Šiais rinkimais sudomėjimas buvo gana didelis. Rinkimus laimėjo nuosaukioji pusė. Šį kartą tenka pasidžiaugti, kad rinkimuose labai aktyviai dalyvavo naujieji ateiviai. Ir labai gražu, kad susidomėjimas draugijos ateitimi naujojoje ateivių kartoje vis didėja.

Kaip ir buvo laukta, draugijos pirmininku išrinktas

AUKOS DIRVAI

T. Meškauskas, Chicago	1.00
S. Aušrotas, White Plains....	5.00
J. Damiliauskas, Springdale...	3.00
A. Repčys, Hamilton	4.00
A. Norus, Detroit	1.00
V. Vaičiūnas, Detroit	3.00
V. Mieželis, Chicago	2.00
F. Pempė, Philadelphia	2.00
A. Andrusaitis, Cleveland ..	1.00
K. Valiukas, Cleveland	2.00
K. Januška, Chicago	2.00
K. Virbickas, Philadelphia ..	1.00
M. Uhliauk, Armada	5.00
A. Mikalkėnas, Detroit	4.00
K. Kriščiukaitis, Dorchester	2.00
I. Vasyliūnas, Lommerville.	2.00
V. Kazakevičius, Maspeth...	2.00
B. Tiškus, E. St. Louis	2.00
Rev. J. Žvirblis, Grand Rapid	15.00
A. Verbickas, Chicago	4.00
A. Malskis, Caracas	4.00
A. Dundulis, Chicago	2.00
J. Marčėnas, Detroit	5.00

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

VASARIO 3 D. Inžinierių ir Architektų Sąjungos balius Ambassador West viešbutyje.

VASARIO 10 D. 3 val. p.p. Nepriklausomybės šventės minėjimas - pobūvis su menine programa B. Pakšto salėje, Rengia Lietuvos Nepriklausomybės Tais.

KOVO 24 D. Draugo romano premijos įteikimas Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje.

Sportinių varžybų kalendorius

Remiantis visuotinio ŠAL FASS-gos suvažiavimo nutarimais bei ankstyvesniais susitarimais, FASK-tas skelbia 1963 m. varžybų kalendorių:

• XIII-jų žaidynių Plaukymo ir Stalo Teniso varžybos 1963 m. kovo mėn. pabaigoje, Detroit, Mich. Tikslī data bus paskelbta vėliau.

• XIII-jų žaidynių Krepšinio ir Tinklinio varžybos — 1963 m. balandžio 20-21 d. Clevelande, Ohio.

• 1963 m. Pabaltiečių Krepšinio, Tinklinio ir Stalo Teniso varžybos, 1963 m. gegužės 4-5 d. Toronte, Ont. Rengia estai.

• XIII-jų žaidynių Lengvosios Atletikos, Lauko Teniso ir Futbolo varžybos — 1963 m. birželio 29-30 d. New York, N. R.

• 1963 m. Pabaltiečių Lengvosios Atletikos, Plaukymo, Lauko Teniso ir Futbolo pirmenybės, 1963 m. liepos 20-21 d. Chicagoje, Ill. Rengia latviai.

Artimiausiu laiku bus nustatyta XIII-jų žaidynių šachmatų ir Komandinių Lauko Teniso varžybų datos.

FASK-tas

adv. Jonas Grigalius, išėjęs prieš Ed. Ketvirtį. Vicepirmininkas Drevinskas, laimėjęs prieš Matjoshką nedidele balsų persvara.

Krito Jonas Romanas, vienas iš didžiausių "giedorių" draugijoje. Klubo nariai kartą atskyrė tinkamiausius kandidatus. Labai stipriai jį sukirto Vytautas Stelmokas. Tai svarbus finansų sekretoriaus ir namų komiteto nario postas.

Išdininku išrinktas S. Gri-ganavičius.

Sekretorium išrinktas Nevieža — amžinasis draugijos sekretorius. Jis neturėjo sau konkurento.

Į revizijos komisiją išrinkti 3 asmenys, ir 7 į direktorius. Taip pat išrinkta ir maršalka. Direktorais išrenkami daugiausia vis tie patys per eilę metų.

Tenka pasveikinti naująją draugijos vadovybę, kuri, tikėjime, įneš naujų reformų, o jų reikalinga. Draugiją sustiprins ekonomiškai, kuri galėtų daugiau paremti lietuvių kultūrinius ir laisvės kovos reikalus. (iv)